

ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM
BOLYAI JÁNOS KATONAI MŰSZAKI KAR

**XXIX. ORSZÁGOS TUDOMÁNYOS
DIÁKKÖRI KONFERENCIA
HAD- ÉS RENDESZETTUDOMÁNYI
SZEKCIÓ**

REZÜMÉ KÖTET

BUDAPEST
2009. április 15-16.

ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM
BOLYAI JÁNOS KATONAI MŰSZAKI KAR

**XXIX. ORSZÁGOS TUDOMÁNYOS
DIÁKKÖRI KONFERENCIA
HAD- ÉS RENDÉSZETTUDOMÁNYI
SZEKCIÓ**

REZÜMÉ KÖTET

BUDAPEST
2009. április 15-16.

Szerkesztette:
DR. KOVÁCS LÁSZLÓ MK. ŐRNAGY

Felelős kiadó: Prof. Dr. SZABÓ JÁNOS DSc, a ZMNE rektora
Készült: a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Nyomdájában,
300 példányban
Felelős vezető: SOÓS KÁROLY
Levelezési cím: 1581 Budapest, Pf. 15.
ISBN: 978-963-7060-62-5

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó.....	5
Pro Scientia aranyérem kitüntetésben részesültek	7
Mestertanár aranyérem kitüntetésben részesültek	9
TÁJÉKOZTATÓK	
Az OTDT Had- és Rendészettudományi Szakmai Bizottság Összetétele	13
A XXIX. OTDK Had- és Rendészettudományi Szekciójának ügyvezető testülete	14
A konferencia programja	15
A nevezések megoszlása, a küldő intézmények szerint	16
A tagozatok felsorolása és létszámadatai	17
REZÜMÉKÖTET	
A rendészet társadalomtudományi kérdései	21
Általános biztonság és védelempolitikai kérdések	29
Az európai térség biztonság- és védelempolitikája.....	37
Fegyvernemek harcászata, nem háborús katonai műveletek.....	45
Hadművészet történet	53
Hadtörténelem	61
Határrendészet és határvédelem	69
Katasztrófavédelem	77
Katonai kommunikáció.....	87
Környezetbiztonság és környezetvédelem	95
Kriminálisztika	103
Logisztika, haditechnika és haditechnika történet	111
Szociológia, pszichológia.....	121
Védelemigazgatás.....	131

ELŐSZÓ

Tisztelettel köszöntöm a Kedves Olvasót, aki a 2009. április 15-16-án megrendezésre kerülő XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Had- és Rendészettudományi Szekció rezümékötetét, a konferencia legfontosabb tudnivalóit, tartalmazó könyvet tartja a kezében.

2009-ben immár tizenegyedik alkalommal kerül megrendezésre az OTDK – korábban Hadtudományi –, ez évtől Had- és Rendészettudományi Szekciója. Húsz év óta, az 1989-es első konferenciától kezdve kétévenként összemérhetik tudásukat, felkészültségüket azok a legjobb hallgatók, akik az intézményi konferenciákon kivívták a részvétel jogát.

A változás, a szervezeti átalakulás e húsz év alatt folyamatos volt, amit mi sem bizonyít jobban, hogy első alkalommal fordult elő, hogy az alapító okiratot tartalmazó serlegre most vésethettük fel másodszor, ugyanannak a rendező intézménynek, a Bolyai János Katonai Műszaki Karnak a nevét. Ez a húsz év alatt még nem fordult elő. Ugyanakkor ez az alkalom mégis unikális, hiszen ez az első országos konferencia az egytelephelyes egyetem létrejötte óta.

A konferencia célja azonban töretlen az alapítás óta: a tehetséggondozás intézményesített keretei között támogatni az átlag feletti képességekkel, szorgalommal bíró hallgatókat. A közös munkában egyre szorosabbá kívánjuk tenni a kutatást és az önálló tanórán kívüli tudományos tevékenységet megkedvelő hallgatók kapcsolatát témavezetőikkel, tanszékeikkel, tudományos szakmai műhelyeikkel és nem utolsósorban most még versenyző társaikkal, a majdani pályatársaikkal.

Sok hallgatónak a TDK mozgalom adott segítséget diplomamunkájának megírásához, a tudományos kutatói véna megérezéséhez, a doktori képzésre való jelentkezéshez, a doktori fokozat megszerzéséhez, vagy akár a tudományos kutatói életpálya megalapozásához.

Bár szekciónk hagyományosan kis létszámú szekció, ugyanakkor mindig törekedtünk a védelmi szférához kapcsolódó tudományterületek integrációjára. Ennek jegyében köszönhetjük a szekcióba nevezését benyújtott 84 pályamunka szerzői között hat hazai, egy külhoni polgári egyetem, a Rendőrtiszti Főiskola és egyetemünk két karának hallgatóit.

A XXIX. OTDK Had- és Rendészettudományi Szekció megszervezésekor célunk volt, hogy a versenyzők tagozatonként azonos írásbeli és szóbeli zsűri előtt mutathassák be pályamunkáikat, alaposabb előkészítést biztosítva ezzel a szóbeli előadások előtt. A tagozatok minden dolgozatát két, tudományos foko-

zattal rendelkező zsűritag bírálta írásban, amelynek eredményét a versenyzők a versenynapot megelőzően már megismerhették. A hallgatói zsűritagok számára CD-n biztosítottuk, hogy elolvashassák a dolgozatokat. A zsűritagok egyike belső, a másik külső szakértője a megadott témának, a hallgatói zsűritagok döntő többségét a korábban TDK-zott hallgatók közül választva javasolta a Hallgatói Önkormányzat, illetve négy tagozatban az RTF.

Bízunk benne, hogy ezekkel az eljárásokkal sikerül még egyenszilárdabbá, megalapozottabbá tenni a dolgozatok megítélését, függetlenebb összehasonlítás nyomán odaítélni a helyezéseket.

Úgy gondoljuk, hogy a korábbi évekhez képest sikerült a konferencia weblapját még aktuálisabbá tenni, az eseményekhez még közelebb vinni azáltal, hogy ott készül a honlap, ahol az információk keletkeznek, vagyis az ügyvezető elnökségben. Bízunk abban, hogy a szükséges információkat mindenki megtalálta és megtalálja a későbbiekben is weblapunkon.

Kérem, hogy a verseny idején a más intézményekből érkezett vendégeink és saját egyetemünk versenyzői érezzék jól magukat, bízunk benne, hogy nem zavarja meg semmilyen körülmény a nyugodt versenyzést. A szabadidős programokon töltsék hasznosan az időt és sikerekkel, tapasztalatokkal gazdagodva térjenek majd vissza intézményeikbe.

Ezúton is köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik a díjakkal, különdíjakkal, vagy munkájukkal hozzájárultak a konferencia sikeres lebonyolításához.

Jó versenyzést és sikereket kívánok!

Dr. Ványa László okl. mk. alezredes
ügyvezető elnök

PRO SCIENTIA ARANYÉREM KITÜNTETÉSBE RÉSZESÜLTEK

1989

Antal Zoltán
Molnár Eszter
Teke András

1991

Kántor Tibor
Padányi József
Pohl Árpád

1993

Kolossa Sándor
Kuti Géza
Töltési Imre

1995

Horváth Gábor
Magyar István

1997

Baráth István
Resperger István

1999

Lénárt Sándor

2001

Bebesi Zoltán
Papp Tamás

2003

Czikora Ildikó
Ruszin Romulusz

2005

Tóthi Gábor

2007

Hetényi Soma Ambrus

MESTERTANÁR ARANYÉREM KITÜNTETÉSBEN RÉSZESÜLTEK

1999

Dr. Koczka József

ezredes, tszv. egyetemi tanár (ZMNE Hadtudományi Kar)

Dr. Németh Zsolt

főiskolai docens (Rendőrtiszti Főiskola)

2001

Dr. Hajdú István

tszv. egyetemi docens (ZMNE Hadtudományi Kar)

Dr. Lakatos János

főiskolai adjunktus (Rendőrtiszti Főiskola)

Dr. Óvári Gyula

tszv. egyetemi tanár (ZMNE Hadtudományi Kar)

2003

Dr. Horváth Csaba

alezredes, egyetemi docens (ZMNE Hadtudományi Kar)

Dr. Parádi József

főiskolai tanár (Rendőrtiszti Főiskola)

2005

Dr. Fekete Károly

tanszékvezető-helyettes, egyetemi adjunktus
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
Bolyai János Katonai Műszaki Kar

2007

Dr. Lükő Dénes

tszv. egyetemi docens, tudományos dékánhelyettes
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
Kossuth Lajos Hadtudományi Kar

TÁJÉKOZTATÓK

AZ OTDT HAD- ÉS RENDESZETTUDOMÁNYI SZAKMAI BIZOTTSÁG ÖSSZETÉTELE

ELNÖK: Prof. Dr. Harai Dénes (ZMNE)
harai.denes@zmne.hu

ALELNÖK: Dr. Lakatos János (RTF, ITDT elnök)
lakatos@rtf.hu

TAGOK:

Dr. habil. Kiss Zoltán László alezredes (ZMNE, ITDT elnök)
kiss.zoltan.laszlo@zmne.hu

Dr. Ványa László okl. mk. alezredes (ZMNE, ügyvezető elnök)
vanya.laszlo@zmne.hu

Dr. Vörös Tibor (Corvinus)
tibor.voros@uni-corvinus.hu

Dr. Kobolka István (PTE)
kobi58@mail.datanet.hu

Gósi Mariann (SZIE)
gosi.mariann@gtk.szie.hu

Dr. Tóth László (SZTE)
laszlo.toth@scsp.hu

Tongori András hallgató (HÖK, ZMNE)
tongori.andras@zmnehok.hu

Kolossa Sándor nyá. alezredes (Pro Scientia, ZMNE)
kolossa.sandor@zmne.hu

Giebiszer Gyöngyi (RTF, ITDT titkár)
giebiszer@gmail.com

Tóth Kata hallgató (ZMNE)
toth.kata83@vipmail.hu

A XXIX. OTDK HAD- ÉS RENDÉSZETTUDOMÁNYI SEKCIÓJÁNAK ÜGYVEZETŐ TESTÜLETE

ÜGYVEZETŐ ELNÖK:

Dr. Ványa László okl. mk. alezredes

mb. tszv., egyetemi docens

ZMNE BJKMK Információs Műveletek és
Elektronikai Hadviselés Tanszék

Tel.: 06 (1) 432-9000/29-224, HM: 29-224

Fax: 432-9228, HM 29-938

E-mail: vanya.laszlo@zmne.hu

ÜGYVEZETŐ TITKÁR:

Dr. Vass Sándor nyá. alezredes

egyetemi docens

ZMNE BJKMK Információs Műveletek és
Elektronikai Hadviselés Tanszék

Tel.: 06 (1) 432-9000/29-346, HM: 29-346

Fax: 432-9228, HM 29-938

E-mail: vass.sandor@zmne.hu

HALLGATÓI KÉPVISELŐ:

Tóth Kata

egyetemi hallgató

ZMNE BJKMK

Tel.: 0630/289-1533

E-mail: toth.kata83@gmail.com

A KONFERENCIA PROGRAMJA

2009. április 14.

08.00 –	Beérkezés, regisztráció, az igénylők számára a szállás elfoglalása. Étkezések azok számára, akik azt az igénylésekben kérték.	A regisztráció a ZMNE Díszterem előcsarnokában 14-én reggeltől lesz. Ott vehetők át az előzetesen igényelt térítéses étkezési jegyek, valamint a szoba-elosztás.
---------	---	--

2009. április 15.

08.50-ig	Regisztráció	A regisztráció a ZMNE Díszterem előcsarnokában.
09.00 –	Megnyitó ünnepség, miniszteri megnyitóbeszéd, szervezési tájékoztató.	Helyszín: ZMNE Díszterem Zsűritagok okmányainak átadása.
10.00 – 17.00	A dolgozatok bemutatása a tagozatokban, közben ebédszünet a tagozatok elnökeinek döntése szerint	A tagozatok helyszínei ki lesznek táblázva, ebéd az étteremben.
14.00 – 16.00	A Had- és Rendészettudományi Szakmai Bizottság ünnepi ülése.	Helyszín: Zrínyi terem
17.00 – 18.00	Vacsora a hallgatók számára.	Helyszín: 3. sz. étterem
18.00 –	Kulturális program a hallgatók és konzulenseik számára.	A részletes program még kialakítás alatt áll.
18.00 –	Munkavacsora a főzsűri, a Szakmai Bizottság és a különdíjakat felajánlók vagy képviselőik számára, majd a főzsűri munkaértekezlete.	Helyszín: 2. sz. étterem

2009. április 16.

14.00 –	Ünnepélyes eredményhirdetés, díjkiosztás, a konferencia bezárása és pohárköszöntő a díjazottak számára	Helyszín: ZMNE Díszterem, pohárköszöntő a parancsnoki arcképcsarnokban.
---------	--	---

A NEVEZÉSEK MEGOSZLÁSA, A KÜLDŐ INTÉZMÉNYEK SZERINT

Az összes benevezett dolgozat: 85

Befogadott dolgozat: 84, az alábbi intézményi megoszlásban:

- Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdaságtudományi Kar: 1
- Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar: 1
- Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar: 1
- Babes-Bolyai Egyetem Kolozsvár: 1
- Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar: 1
- Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar: 1
- Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar: 3
- Rendőrtiszti Főiskola: 14
- ZMNE Bolyai János Katonai Műszaki Kar: 30
- ZMNE Kossuth Lajos Hadtudományi Kar: 31

A TAGOZATOK FELSOROLÁSA ÉS LÉTSZÁMADATAI

- A rendészet társadalomtudományi kérdései tagozat: 6
- Általános biztonság és védelempolitikai kérdések tagozat: 5
- Az európai térség biztonság- és védelempolitikája tagozat: 6
- Fegyvernemek harcászata, nem háborús katonai műveletek tagozat: 6
- Hadművészet történet tagozat: 5
- Hadtörténelem tagozat: 6
- Határrendészet és határvédelem tagozat: 6
- Katasztrófavédelem tagozat: 7
- Katonai kommunikáció tagozat: 6
- Környezetbiztonság és környezetvédelem tagozat: 5
- Kriminálisztika tagozat: 5
- Logisztika, haditechnika és haditechnika történet tagozat: 7
- Szociológia, pszichológia tagozat: 8
- Védelmi igazgatás tagozat: 6

Mindösszesen: 84

REZÜMÉKÖTET

**A RENDÉSZET TÁRSADALOMTUDOMÁNYI
KÉRDÉSEI**

A BŰNÖZÉS ELLENI HÁBORÚTÓL A KÖZÖSSÉGI RENDŐRSÉGIG. A MAGYAR RENDŐRSÉG METAMORFÓZISA A RENDSZERVÁLTÁS UTÁN

Szerző: *Mogyoródi Gergely*
RTF, Bűnügyi szak

A pályamunka témája rendkívül aktuális, hiszen a rendvédelmi szervek ill. a rendőrség mindennapi, kézzel fogható problémáit dolgozza fel, azokra keresi a választ és a szakirodalomra hivatkozva, azokra támaszkodva megoldási javaslatokat vázol. Bemutatja a különböző rendőrségi működési modelleket, kitér a napjainkban oly divatos zéró tolerancia széleskörű bevezetéséről és rámutat az alkalmazás körüli problémákra is. A rendőrségi reformmal kapcsolatosan a már megfogalmazott, publikált és ismert társadalomtudományi elméleteket is bemutatja, elsősorban azokat, melyeket neves magyar kriminológiai és társadalomtudományi szakemberek alkottak (Finszter Géza, Szamel Lajos vagy Korinek László). A dolgozat középpontjában a rendőrség társadalmi helyzetével és szervezetével összefüggő gondok állnak, de elemzésre kerülnek olyan jellegű problémák is, melyek mind a mai napig nem megoldottak, mint például a rendészet és a rendészettudomány fogalmának egységesítése ill. annak tisztázása. A dolgozat záró fejezete mintegy kitekintésként az oktatással foglalkozik, hiszen egy, a jövőben minden szempontból jól működő rendőrség tevékenysége alapvetően a szervezet tagjainak megfelelő felkészültségén, tudásán múlik.

Témavezető: Dr. habil. Kozáry Andrea, főiskolai tanár

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSBAN A KORRUPCIÓ, SZABÁLYSÉRTÉSEK ÉS A SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY ROTÁCIÓJA

Szerző: *Atzél Dániel*

ZMNE KLHTK, Büntetés-végrehajtási nevelő szak

Tanulmányom a büntetés-végrehajtásban lévő szabálysértések, korrupció lehetséges okait, megnyilvánulási formáit; az érintettek motívumait és értékítéletük jellegadó vonásait vizsgálja. Ebből kifolyólag hatalmas a személyi állomány rotációja is. Napjaink nagy problémája, hogy büntetés-végrehajtás egyfajta „kirakat”-létre lépett. A humánus jog segítségével a mai büntetés-végrehajtás elveszítette büntető jellegét. Egyesek szerint a mai börtönökben pénzért már szinte mindent meg lehet kapni. Ennek okát többen abban látják, hogy a felügyeletet ellátó személyzet alulfizetett, s nem ritkán a fogvatartottak egy része jobb módú, mint az őket fogva tartók.

A legtöbb szabálysértésnek nincs alapja, de sajnos van pár eset, ami nem minősül se rágalmazásnak, se egy ügyes fogvatartott cselszövésének. Az elmúlt egy évben a sajtó egy hírt elcsípve hatalmas rossz hírverést keltett a büntetés-végrehajtásnak.

A korrupció fogalomkörének nincs napjainkban egy kizárólagos, mindenütt egyöntetűen elfogadott, „örök érvényű” definíciója, s a „korrup”-nak tekintett tevékenység határai is korszakról-korszakra, kultúráról-kultúrára változhatnak. Egyes definíciós kísérletek a közérdek, mások a társadalmi feladat fogalmán alapulnak, míg megint mások a piaci folyamatok elnyomására vezetik vissza a korrupció megjelenését.

Vizsgálatom fő célja, hogy a korrupció lehetséges okait, valamint a szabálysértések és a jutalmazás közti viszonyt, a személyi állomány változását vizsgáljam. Fel szeretném hívni a figyelmet arra, hogy a korrupció köztünk van és meg kell állítanunk mielőtt ennél nagyobb és visszafordíthatatlan lesz.

A tanulmány másodlagos célja, hogy vizsgálja a személyi állomány rotációját, és létszámbeli állapotokat mérje fel. A meg nem becslés, egyre kevesebb juttatások csak elősegítik a rotáció növekedését.

Témavezető: Dr. habil. Kiss Zoltán László alez. tanszékvezető

A MAGYAR KÁBITÓSZER-RENDÉSZET MŰKÖDÉSÉNEK NEMZETKÖZI ÉS JOGI HÁTTERE, VALAMINT IGAZGATÁSRENDÉSZETI SZAKHATÓSÁGI FELADATAI

Szerző: *Herczeg Nóra*
ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatás szak

Az illegális kábítószer kereskedelem globális veszélyforrás, a civilizáció egészét fenyegető kihívás, amely a világ valamennyi országa számára komoly problémát jelent. Mindennapos tapasztalataink alapján tudjuk, hogy a drogjelenség Magyarországot is elérte, kezelése hazánkban is megoldandó problémává vált. A Magyar Köztársaság nemzeti biztonsági stratégiája a belső kihívások fejezetében szerepelteti a kábítószer elterjedésének problémáját.

A pályamunka elkészítésének alapvető célja, hogy bemutassam a Rendőrség szervezeti keretei között működő Kábítószer-rendészet tevékenységének jogi alapjait, létrehozásának indokait és előzményeit, valamint azt a szakmai tevékenységet, amelyet a kábítószer visszaszorítása érdekében végez. Átfogóan ismertettem a magyarországi kábítószer bűnözés helyzetét és a Nemzeti drogstratégiát, ehhez kapcsolódva bemutattam a rendőrségi drogstratégiát. Dolgozatomban a konkrét igazgatásrendészeti feladatok vizsgálatára helyeztem a hangsúlyt.

Alapvető célomnak tekintetem annak igazolását, hogy a kábítószer-probléma rendészeti kezelése egy speciális funkcionális szervezeti egység működtetését és fejlesztését igényli a rendőrség keretein belül. A magyar Kábítószer-rendészet a Rendőrség által végzett rendészeti tevékenység speciális területe, amely a bűnügyi rendészettől elkülönülten, az igazgatásrendészet egyik szakágaként működik. A magyar Kábítószer-rendészet szakhatósági tevékenysége alapvetően hozzájárul ahhoz, hogy a legális kábítószer forgalom állami kontroll alatt legyen, és ne nyíljon lehetőség az illegális forgalmazással és tevékenységekkel történő összekapcsolódásra.

Konzulens: Dr. Izsá Jenő, egyetemi docens

**A ROMA NÉPCSOPORT KULTÚRÁJA ÉS
SZOKÁSRENDSZERÉNEK ÁPOLÁSA, VALAMINT
FENNMARADÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE A FŐVÁROSI
BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI INTÉZETBEN**

Szerző: *Pálfi Mihály*

ZMNE KLHTK, Büntetés-végrehajtási nevelő szak

Tudományos munkám alapkövét a társadalom látókörébe oly ritkán kerülő területre helyeztem, a büntetés-végrehajtás és ezen belül is a börtönök világára, valamint egy speciális népcsoportra, a roma származású fogvatartottakra.

Kutatásom epicentrumába a roma kultúrát, annak büntetés-végrehajtási intézetben megvalósuló ápolási lehetőségeinek felmérését helyeztem. Igyekeztem bemutatni a roma származású fogvatartottak életútját egészen bekerülésüktől szabadulásukig. Vizsgáltam kultúrájukat, szokásaikat és úgy ítélt meg, hogy ezen a területen az ismeretek tekintetében van mit pótolnia a társadalomnak és a szakmámban dolgozó kollégáknak. A fogvatartottak önkéntes megnyilatkozásának teret engedve próbáltam ismereteket gyűjteni a zárkán belüli életükről, kulturális igényeikről, vizsgálva az esetleges hiányosságok kiküszöbölésének lehetőségeit. Eredményeimet összevettem hipotéziseimmel, melyek döntő többségben igazolódtak. Ezen kívül felmértem azt is, hogy milyen egyezmények segítik e terület fejlődését az uniós politikában, valamint a jogalkotás területén.

Összegezve tudományos munkám eredményét, reményemet fejezem ki, hogy az általam kitűzött cél kezdő lépés lehet egy olyan úton, mely egy előítéletektől mentes világ felé vezet.

Konzulens: Dr. Kanyó Mária, egyetemi docens

TISZTHELYETTES AVATÁS A HŐSÖK TERÉN AVAGY DISZLOKÁCIÓ ÉS LÉTSZÁMFEJLESZTÉS A TŰZOLTÓSÁGOKON

Szerző: *Pántya Péter tűzoltó hadnagy*
ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

Dolgozatomban be kívánom mutatni magukat a tűzoltóságokat, a Magyar Köztársaság tűzvédelmi helyzetét. A múltba tekintve a századelőtől napjainkig tartó változásokat és hatásaikat is ismertetem.

Meg kívánom vizsgálni, hogy a témával kapcsolatban melyek azok a tényezők, amelyek hatással voltak a jelenlegi tűzvédelmi és mentő tűzvédelmi helyzetre. Melyek voltak a helyes és melyek a visszasságot okozó, helytelen döntések.

Jelenleg már folyik a Tűzoltóságok (hivatásos és önkéntes egyaránt) diszlokációja, létszámfejlesztése. Ennek a következménye volt az idén (2007. június 30.-án) megtartott tiszthelyettes avatás a Hősök terén. A létszámfejlesztést valamint a tűzoltóságokat érintő diszlokációnak konkrét adatokkal és ennek hatásának való bemutatásával foglalkozom főképpen.

Elemezni kívánom a jelenlegi helyzetet, a fennálló lehetőségeket és az általam megfelelőnek tartott további lépéseket. Mivel a téma nagyon is aktuális ezért széleskörűen végeztem interjúkat az érintett szervek képviselőivel és vezetőivel. Egy olyan javaslat rendszert kívánok megjeleníteni a dolgozatomban, amely alapján a következő évekre is kiható tűzoltósági reformok hathatósabbak lehetnek jó irányba mozdíthatják elő Magyarország tűzvédelmi helyzetét és az ezt szolgálók életét.

Az érdekképviselőkkel való kapcsolattartás manapság a területen szerencsére nemcsak kötelesség, hanem kétoldali párbeszédű munkafolyamat kezd válni. Az érintett érdekképviselői szervek (Hivatásos Tűzoltók Független Szakszervezete és a Fővárosi Tűzoltók Szakszervezete) véleményét és ebben megnyilvánuló tevékenységét objektíven vizsgálom.

Ki kívánok térni a hivatásos tűzoltókat érintő egyéni problémák e kérdés-körben való megtárgyalására.

Konzulens: Dr. Komjáthy László tűzoltó őrnagy, egyetemi adjunktus

VEZETŐ SZEREPET BETÖLTŐK ÉS VEZETŐ SZEREPRE KÉSZÜLŐK A RENDŐRSÉGNÉL

Szerző: *Jeszenei Hajnalka r. hdgy.*
ZMNE KLHTK, Határőr szak

A vezetői teendők ellátása férfinak és nőnek, kezdőnek és már gyakorlott parancsnoknak egyformán nehéz feladatot jelent. A rendvédelmi szerveknél dolgozó nők különösen nehéz helyzetben vannak, hiszen mindamellett, hogy nők, anyák és dolgozók munkahelyükön meg kell felelniük a hivatásból adódó sajátosságoknak is. A női vezetők illetve vezető- irányító szervnél dolgozó nők helyzete még összetettebb, még emberpróbálóbb, hiszen elfogadtatni magunkat nőként és vezetőként együttesen nem könnyű.

2008. január 1-től a Határőrség állománya a Rendőrségbe olvadt. A rendőrnők helyzete kapcsán az őket ért „presztízs - veszteséggel”, valamint a rendőrnők megbecsültségével kívánok foglalkozni, hiszen napjainkban meglehetősen megoszlanak a vélemények e témát illetően.

Vizsgálódásom során a már meglévő munkám eredményeit kívánom összehasonlítani a férfiak és a civil szféra megkérdezése esetében kapott eredményekkel, így egy kerek egészet alkotva arról, hogy mit is jelent vezetőnek lenni egy rendvédelmi szervnél vagy akár a civil szférában, ha valaki már dolgozik és hogy mit jelent ez egy fiatal kezdő, hallgató számára.

Kutatási módszerként alkalmaztam, hogy személyes, strukturálatlan interjúkat folytattam a Rendőrség állományában már hivatásos tisztként vezetői, illetve vezető irányító szervnél beosztásban lévő rendőrökkel. A Rendőrség hallgatói állományának férfi tagjai körében, akiknek egy része a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen, egy része pedig a Rendőrtiszti Főiskolán tanulmányokat folytat, kérdőíves felmérést végeztem. A civil szférát a rendőrnők megbecsültségéről kérdeztem. A velük folytatott személyes beszélgetések szintén strukturálatlan interjúk voltak.

Munkámat aktuálisnak tartom, hiszen úgy vélem örökérvényű a kérdés, hogy mitől jó vezető egy vezető függetlenül attól, hogy nőről, férfiről, hivatásosról vagy civilről legyen szó. A rendőrnőkről készített közvéleménykutatással pedig dolgozatomat kívánom színesíteni, rávilágítva arra, hogy mit is jelent ma rendőrnőként helyt állni és elfogadtatni ezt a hivatást a környezetünkkel. Egy biztos, nem könnyű feladat!

Konzulens: Dr. Gubicza József rendőr alezredes, egyetemi docens

**ÁLTALÁNOS BIZTONSÁG ÉS VÉDELEMPOLITIKAI
KÉRDÉSEK**

A KIOTÓI JEGYZŐKÖNYV A NAGYHATALMI POLITIKA ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS KERESZTTÜZÉBEN

Szerző: *Kovács Dávid Péter*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

A dolgozat célja, hogy a biztonságpolitika eddig kevésbé ismert területét környezetbiztonsági dimenzióba tartozó Kiotói Jegyzőkönyvet mutassa be. Dolgozatom három részből áll. Először a globális éghajlatváltozás tényét ismertetem, összegzem lehetséges hatásait, bizonyítva közben a probléma valós volta mellett, az aktualitását is.

A második szerkezeti részben áttekintem a kiotói folyamat történetét: A megkötéstől kezdve, a tartalmi elemeken át, egészen a Bali konferencia eredményéig. A jegyzőkönyv részletes megismertetése több dolog miatt is fontos: Egyrészt, olyan fontos események történtek, melyek alapvetően hatással voltak a kibocsátási számok és a ratifikációs folyamatok mentére, valamint befolyásolta a harmadik részben felvázolt nagyhatalmi cselekvési döntéseket.

Elemzésem során górcső alá veszem az előbb említettek okait (úgy, mint pénzügy, energetika, hatalmi rivalizálás, nemzetközi kapcsolatok változása), és ebből próbálom legfőbb hipotézisemet bebizonyítani, miszerint a nagyhatalmak (Európai Unió, Amerikai Egyesült Államok, Oroszország, Kína, illetve India) Kiotót leginkább nem környezetvédelmi megállapodásként kezelik, hanem inkább érdekérvényesítési, (vagy csorbulási) lehetőségeket látnak benne. A dolgozatot az irodalomjegyzék, illetve a mellékletek teszik teljessé.

Konzulens: Dr. Remek Éva

A KLÍMAVÁLTOZÁS PERCEPCIÓI A 21. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

Szerző: *Veres Viktória*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitikai szak, MSc

2007-ben áttörő jelentések láttak napvilágot a klímaváltozással kapcsolatban. Sikertörténetnek könyvelhető el a nemzetközi élet felpezsdülése és a célkitűzések tettekre váltásának felgyorsulása. Az országok, a nemzetközi szervezetek, a civil szervezetek szinte egyként értékelték a globális felmelegedés emberi tevékenységre is visszavezethető tudományos alátámasztását: mi tehetünk róla, tegyünk is ellene! A változások hatásai a földi lét minden elemére hatással vannak, veszélyeztetik a környezeti, gazdasági, társadalmi, katonai biztonságot, és már nem csak a fejlődő országok perspektívájában, hanem a fejlett országokban is. Közös felelősségünk, hogy minden lehetséges, rendelkezésre álló tudásunkkal és eszközeinkkel küzdjünk a változások kontrollálhatatlan kimenetele ellen, gondoskodjunk saját biztonságunkról és segítsük a nálunk sebezhetőbbek alkalmazkodását, fejlődését.

A klímaváltozáshoz kapcsolódó alapfogalmak után áttekintem a Magyarország számára fontos szervezetek klímaváltozáshoz kapcsolódó munkáját, majd magát a magyar klímapolitikát, megjelölve a szükségszerű intézkedéseket.

Dolgozatom nem öncélú, szeretném felhívni a figyelmet a klímaváltozás folyamataira, a környezet és klímatudatosság fontosságára, illetve, hogy további kutatásra sarkalljam az olvasókat.

Konzulens: Dr. habil. Kiss Zoltán László alezredes, egyetemi docens

ALGÉRIA A MODERNIZÁCIÓ ÉS AZ ISZLAMIZMUS VÁLASZÚTJÁN

Szerző: *Csepregi Zsolt*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

Algéria a XXI. század kiemelkedő regionális középhatalma lehet Afrikában és az arab világban. Jelentős szénhidrogén készletei a jelenlegi világpiaci árak mellett tekintélyes gazdasági mozgásteret adnak neki, olyat, amellyel régiós kihívója, Egyiptom nem rendelkezik. Algéria példája az észak-afrikai régióknak és a szélesebb arab világnak is fontos. Jelentősége abban rejlik, hogy a hosszas polgárháború és katonai diktatúra után mintha kezdene egy olyan utat bejárni, amelyet Törökország járt be évtizedekkel korábban. Habár a hatalom feje a fegyveres erők áldásával léphetett hivatalba, az államfő igyekszik kiegyezni a mérsékelt iszlamista erőkkel, miközben kemény harcot folytat a valódi terroristákkal szemben. Amennyiben a török demokratikus modell működőképesnek bizonyul egy újabb muszlim országban, a Nyugat újabb értékes szövetségessel gazdagodhat. Ellenben egy iszlamizálódó Algéria szaporíthatja az Irán és Szudán alkotta klubot, az iszlám államok sorában, amely végzetes hatással lehet az észak-afrikai régió meglévő rezsimjeire.

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

KÍNA FEGYVERKEZÉSE

Szerző: *Vörös Zoltán*
PTE BTK, Politológia szak

Kína az 1980-as évektől kezdett bele haderejének modernizálásába, a gigantikus létszám (több mint 4 millió fő) radikális csökkentésébe és ezzel párhuzamosan az új haditechnikai fejlesztésekbe, a biztonságpolitikai gondolkodás megváltoztatásába. Az új gazdaságpolitikának és a „szocialista piacgazdaság” sikerének köszönhetően dübörgő, már-már túlfűtött gazdaság lehetővé tette a politikai vezetés számára, hogy évről-évre több pénzt költsenek a terület innovációjára. A dolgozat célja, hogy a történelmi elemek és a gazdasági csoda rövid felvázolása, valamint a fő események bemutatása után választ, választokat találjon a fegyverkezés mozgatórugóira, majd bemutassa az egyes haderőnemeken belül elkezdett változtatásokat.

Az ázsiai óriásnak számos biztonságpolitikai kihívással kell szembenéznie, a hadsereg modernizálásáról szóló döntést a szakértők jó része szerint Tajvan „visszafoglalása” motiválta. Napjainkra azonban kiderült, hogy egy átgondoltabb, nagyobb volumenű, ugyanakkor szükség-beruházásról beszélhetünk a pekingi fegyverkezés kapcsán. Elterjedt, és számos eseménnyel alátámasztható nézet, miszerint Kína világhatalmi pozícióra tör, katonai erejét pedig az Egyesült Államok ellenpólusaként a világ egyik felének „ellenőrzésére” kívánja felhasználni. A valós helyzet viszont mást tükröz, az ország korszerűtlen, pazarló energiafelhasználású és a környezetvédelmet szinte teljesen figyelmen kívül hagyó iparának energia-éhsége kielégíthetetlen, szükségleteit csak importtal tudja kielégíteni. Az olajért folyó harc egyre ádázabb, a szállítási útvonalakat Kína képtelen megvédeni, ebben a tekintetben nagy szüksége lenne egy modern, állandó tengeri jelenlét fenntartására képes haderőre. Fontos biztonságpolitikai kihívás Tibet és Ujgur tartományok helyzete is, melyek a fejletlen nyugati országrészben találhatók.

A tanulmány arra vállalkozik, hogy bemutassa az utóbbi évtizedek Kínájának fegyverkezési stratégiáját, az ezzel kapcsolatos biztonságpolitikai aspektusokat, az újjáéledő „birodalom” külpolitikai szerepvállalását, emellett megpróbál választ adni arra is, hogy az egyre erősödő, modernizálódó, és évről-évre jobban felszerelt kínai haderő mire lesz képes a közeljövőben.

Konzulens: Kern Tamás, egyetemi tanársegéd

LATIN-AMERIKA, A KOKAIN HAZÁJA

Szerző: *Selján Péter*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

Dolgozatom témájául Latin-Amerikát és a kokaint választottam. A kábítószer kereskedelem napjaink biztonsági kihívásai közé tartozik, ezért magyar és nemzetközi (globális) viszonylatban is aktuális téma. Elég, ha csak arra gondolunk, hogy a különböző terrorista szervezetek tevékenységének anyagi hátterét leggyakrabban a kábítószer-kereskelemből befolyt pénzek adják. Latin-Amerikában, a kokain hazájában pesóval vagy „bázissal” fizetnek az árukért és szolgáltatásokért. 2007-ben rekordszintre emelkedett az Andok régió kokain-termelése, miközben a kereskedelem és a fogyasztás is tovább terjed az USA-ban és Európában. A kábítószer-politikák hatástalannak bizonyultak, hovatovább kudarcuk mára már a demokráciát és a stabilitást veszélyeztetik Latin-Amerikában. Véleményem szerint szemléletváltásra van szükség a drogpolitikában.

Dolgozatom első részében röviden ismertetem a kokain és a crack történetét, valamint fontosabb jellemzőiket. Ezután helyzetképet adok Latin-Amerikáról, illetve a térség előtt álló kihívásokról, majd rátérek a kokatermelésre és a kokain-előállításra. A negyedik fejezetben röviden ismertetem az európai kábítószer-kereskedelmet, az Unió drog-politikájának keretét adó legfontosabb stratégiákat és akcióterveket, majd mindezek tükrében bemutatom az EU kokainkínálat- és kereslet-csökkentő intézkedéseit. Az ötödik fejezetben kitérek a magyarországi kábítószerhelyzetre és kábítószerellenes-politikára. Dolgozatom utolsó részében a kokainkereskelemből származó politikai és szociális károokra hívom fel a figyelmet.

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

**AZ EURÓPAI TÉRSÉG BIZTONSÁG- ÉS
VÉDELEMPOLITIKÁJA**

A CIVIL KONTROLL MEGTEREMTÉSÉNEK KÉRDÉSEI TÖRÖKORSZÁGBAN

Szerző: *Tófalvi Fruzsina*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

Törökország a muzulmán államokhoz képest különleges utat járt be: a szekuláris, demokratikus berendezkedés és a nyugat-orientált politizálás mellett döntött, ezért tagja lett a NATO-nak, illetve célja az Európai Unióhoz való csatlakozás. Az EU azonban szigorú követelményeket állított az ország elé. Kiemelt jelentőségű feladat a csatlakozási folyamat során a civil kontroll megteremtése, a török hadsereg vezetése ugyanis politikai aktorként is szerepet vállal az ország életében, és befolyásolja a döntéshozatalt. A múltban több alkalommal sor került puccsokra és katonai intervenciókra is. *De jure* jelentős előrelépések történtek a haderő befolyásának csökkentésére, de a gyakorlat még messze van az ideálistól.

Az elmúlt években az iszlámisták és a szekularisták közti viszony ismét negatív fordulatot vett: belpolitikai válság, a reformfolyamat leállása és gyanúsítgatások jellemezték a közéletet, illetve kísérlet történt a kormányzó párt, az AKP betiltására. A gazdasági világválság fenyegető árnyékában, a csatlakozási tárgyalások sikere érdekében és a PKK elleni hatékony fellépéshez azonban az országnak szüksége van az összefogásra, illetve a stabil kormányzásra.

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

A FRANCIA BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKA VÁLTOZÁSA SARKOZY ELNÖKSÉGE IDEJÉN

Szerző: *Vajkai Edina Ildikó*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

Nicolas Sarkozy francia köztársasági elnök 2007-es hivatalba lépése egy új korszakot nyitott meg a francia kül- és biztonságpolitikában. Ennek egyik jelentős momentuma volt a 2008. június 17-én kiadott Védelmi és Nemzetbiztonsági Fehér Könyv, amelyben a francia biztonság- és védelempolitikát és haderőt érintő legfontosabb terveket és reformokat foglalták össze.

A francia biztonság- és védelempolitika változásának másik fontos eleme az volt, hogy az elnök javasolta Franciaországnak a NATO integrált katonai szervezetébe való visszatérését. Ez azt is jelentette, hogy feladják a kizárólagosan európai irányultságot a francia védelempolitika területén, ami ugyanakkor nem jelenti az európai biztonság- és védelempolitikában betöltött addigi domináns francia szerep feladását. Franciaország inkább a NATO-ban újonnan szerzett befolyását felhasználva szándékozik előmozdítani a két szervezet együttműködését, amelytől nagyban függ az ESDP jövője is.

A 2008. második félévi francia uniós elnökség nagyívű védelempolitikai terveiről az elnökség idején felmerült válságok (az ír nem a lisszaboni szerződésről rendezett népszavazáson, a grúz-orosz konfliktus és a pénzügyi válság) elterelték a figyelmet, így a mérleg vegyes képet mutat. Hasonlóképpen nem történt előrelépés a NATO integrált katonai struktúráiba való francia visszatérés kapcsán.

Konzulens: Takács Judit, tudományos munkatárs

AZ AMERIKAI BALLISZTIKUS RAKÉTAVÉDELEM ÉS AZ EURÓPAI TERVEK

Szerző: *Berzsenyi Dániel*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak, MSc

2007 januárja óta egyre többet hallunk az Amerikai Egyesült Államok ballisztikus rakétavédelmi rendszeréről, melynek egyes elemeit Európába kívánja telepíteni. A terv és a körülötte kialakult vita már régebb óta jelen van a nemzetközi politikában és a transzatlanti kapcsolatokban, de váltakozó intenzitással, így sokan azt hihetik, hogy új keletű problémáról van szó. A rakétavédelmi rendszer történetének gyökerei azonban jóval korábbra nyúlnak vissza. Tény, hogy a világban a nukleáris- és ballisztikus hordozóeszközök terjedése folyamatosan növekvő tendenciát mutat, azonban az már koránt sem olyan biztos, hogy az USA válasza a fenyegetésre megalapozott és arányos. Sok kutató és elemző vitatja a rendszer létjogosultságát és temérdek technikai, technológiai és politikai problémát vetettek fel a tervekkel szemben. A legtöbbet az éles orosz bírálatokról, illetve a két leginkább érintett ország (Csehország, Lengyelország) közvéleményének elutasításáról hallhattunk, de a vitának ennél jóval több szereplője van, akik között szép számmal akadnak támogatók és ellenzők egyaránt.

A dolgozat bemutatja az USA, Oroszország és a NATO ballisztikus rakétavédelemmel kapcsolatos elképzeléseit, valamint az amerikai ballisztikus rakétavédelem evolúcióját, ezen belül részletesebben az amerikai tervek körül kialakult vitát, továbbá az ellenzők és támogatók álláspontját.

Konzulens: Ruppert József alezredes

HONVÉDELMI POLITIKÁNK HIÁNYZÓ SAROKKÖVE – A NEMZETI KATONAI STRATÉGIA LÉTREJÖTTÉNEK KERÉKKÖTŐI

Szerzők: *Dina Mátyás BCE TK, Nemzetközi kapcsolatok szak*
Halmai Gábor Zoltán BCE TK, Nemzetközi kapcsolatok szak
Hory Dávid BCE TK, Nemzetközi tanulmányok szak

2007 első félévében született dolgozatunkban kísérletet tettünk a magyar intézményes biztonság- és védelempolitika egyik alapvető fontosságú, szakmai körökben hosszú ideje várt szakpolitikai, ágazati dokumentumának, a Nemzeti Katonai Stratégiának (továbbiakban NKS) alaposabb vizsgálatára.

A NKS, mint a Magyar Köztársaság Nemzeti Biztonsági Stratégiájának egyik fontos ágazati összetevője, jó ideje hiányzik a magyar szakpolitikai dokumentumok közül. Tekintettel arra, hogy a NKS pontos megfogalmazása és összetevőinek behatárolása a dolgozat elkészítésének időpontjában még előkészítő fázisban volt, nem a NKS pontos, illetőleg javasolt tartalmának és felépítésének részletes leírására törekedtünk, hanem sokkal inkább a megfogalmazáshoz, majd az érvényesítéshez, a hatékony alkalmazáshoz szükséges feltételek vizsgálatára.

Dolgozatunk felépítése ennek megfelelően a következőképpen alakul: A bevezetést követően áttekintettük a NKS megfogalmazására irányuló korábbi törekvéseket a rendszerváltástól kezdődően, melynek során a nemzetközi és hazai tényezők vizsgálata mellett megkísérlünk választ adni az első kérdésre; miért nem született meg korábban NKS? Ezt követően a NKS alkalmazásának feltételeit elemző szakértői dokumentumok csoportosítását követve röviden kitértünk a megfogalmazás hadtudományi és társadalmi feltételeinek állapotára, majd részletesen vizsgáltuk ugyanennek a párt- és szakpolitikai aspektusait.

A dolgozatnak különös aktualitást kölcsönöz az a tény, hogy a honvédelmi miniszter 2008 decemberében terjeszti a kormány és a parlamenti pártok elé a hosszas társadalmi vita eredményeként kialakult Nemzeti Katonai Stratégia véglegesnek szánt verzióját.

Konzulens: Dr. Hautzinger Gyula

KONFLIKTUSOK A VILÁG EGYHARMADÁN

Szerző: *Selján Péter*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

Két világháború, számos regionális konfliktus és a hidegháború után, a liberális demokrácia fokozatos térnyerésétől, amikor a nemzetközi kapcsolatokban már nem a hatalmi egyensúlyé, hanem a kollektív biztonságé a főszerep, azt gondolhattuk, hogy az emberiségre immár békés idők köszöntenek. Valójában a bipoláris világrend összeomlását követően számos biztonsági kockázati tényező erősödött fel: mint például a világ több részén kiújult etnikai, nemzeti konfliktusok, és a nukleáris eszközök proliferációja.

Dolgozatomban napjaink válságtérsegeit, a legégetőbb konfliktusokat tárgyalom. A biztonságot veszélyeztető tényezők után röviden ismertetem a Közel-Kelet, Afrika és Latin-Amerika jelenlegi biztonsági helyzetét, és a várható kilátásokat. Ahelyett, hogy egy fegyveres konfliktust kiválasztva mély elemzésekbe bocsátkoznék, inkább arra törekszem, hogy röviden és tömören összegezzem a legfontosabbakat, és ezzel felvázoljam a XXI. század első évtizedének - nagy léptékű - válságtérképét. Arra kívánok rávilágítani, hogy a második világháború után megindult dekolonizáció, és a demokratizálódás útja fegyveres konfliktusok sorával van kikövezve, és igen kérdéses, hogy az út végén valóban a liberális demokráciák teljes győzelme és így egy békésebb világ vár-e az emberiségre.

Konzulens: Dr. Kaiser Ferenc, egyetemi adjunktus

OROSZORSZÁG – GRÚZIA: HÁBORÚ A KAUKÁZUSBAN, ÉS AMI MÖGÖTTE VAN.

Szerző: *Sebő László*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

A 2008 augusztusában kitört grúz – dél-oszét válság pillanatok alatt dimenziót váltott, és az Oroszországi Föderáció fegyveres közbelépésével háborúvá transzformált Grúzia és Oroszország között.

Azonban ez a háború nem a szakadár dél-oszétok sorsáról szólt. Grúzia csak a helyszínéül szolgált annak a nagy geopolitikai játszmának, amit az Amerikai Egyesült Államok és az Oroszországi Föderáció folytat a Kaukázus feletti befolyásért és a területén áthaladó kőolaj- és földgázvezetékekért.

A dolgozat célja, hogy bemutassa a Kaukázus geopolitikai jelentőségét, valamint a háború kiváltó okait, annak eseménysorozatát, továbbá megpróbáljon választ adni azokra a kérdésekre, hogy milyen célok, érdekek, értékek mentén folyt ez a háború és hogyan változtatta meg a térség geopolitikai, geostratégiai helyzetét, hogyan változtak a nemzetközi kapcsolatok.

A dolgozat további célja, hogy megoldást találjon az Európai Unió, az Egyesült Államok, és a NATO számára Grúzia további kezelésével kapcsolatban.

Konzulens: Dr. Nagy László nyá. ezredes, egyetemi docens

**FEGYVERNEMEK HARCÁSZATA,
NEM HÁBORÚS KATONAI MŰVELETEK**

A BÉKEFENNTARTÓ MŰVELETEK TÚZTÁMOGATÓ FELADATAINAK TERVEZÉSI ÉS VEZETÉSI LEHETŐSÉGEI, A TÉRINFORMATIKÁVAL TÁMOGATOTT „TOPCCIS” HARCVEZETÉSI RENDSZER SEGÍTSÉGÉVEL

Szerző: *Zelizi Gábor Sándor*
ZMNE KLHTK, Katonai vezetői szak

Az első fő kérdésben tanulmányozom a béketámogató műveletek alapfogalmait, jellemzőit, annak érdekében, hogy megértsük a missziók jogi hátterét. Ha tisztában vagyunk a feladatok jogi vonatkozásaival, akkor tudjuk meghatározni a célt és az abban rejlő feladatokat. Nagyon lényeges, hogy mindig törvényi hitele legyen annak, amit végrehajtunk a missziós tevékenység során.

1990 után, a nem háborús műveletek kezelésére való felkészülés jelenti a fő hangsúlyt a biztonság- és katonapolitikai törekvésekben. A Magyar Honvédség fokozott aktivitással vesz részt a különböző nemzetközi béketámogató műveletekben. Ennek tükrében vizsgáltam meg az afganisztáni és iraki missziós feladatok gyakorlati tapasztalatait. Más országok missziós tapasztalatainak vizsgálata különös jelentőséggel bír, a saját alegységeink missziós felkészítésének folyamatában.

A 3. fő kérdésben megvizsgáltam a tűztámogatás rendszerét és a tábori tüzérség képességeit békefenntartó műveletekben. A tűztámogatási alrendszereket vizsgálva, feltártam azon tüzérségi eszközöket, amelyek nélkülözhetetlenek a békefenntartó művelet sikeres teljesítése érdekében. Feltártam a békefenntartó műveletek során végrehajtott tűztámogatás folyamatát, tervezését, koordinálását.

A negyedik kérdésben a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen alkalmazott „TOPCCIS” számítógépes vezetési rendszer, tervezési és vezetési lehetőségeit mutatom be egy békefenntartó missziós feladaton keresztül. A program lényegesen megkönnyíti a tervezési és vezetési munkálatokat, a gyorsaság mellett nagy pontossággal bír és azonnali digitális adatközlésre képes. Ezen tulajdonságok a békefenntartó műveletekben nélkülözhetetlenek.

Konzulens: Dr. Furján Attila alezredes, egyetemi docens

A KATONA, MINT RENDSZER A KORSZERŰ HADMŰVELETEKBEN

Szerző: *Nagy Nikoletta Magdolna*
ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

Célom e tanulmány bemutatásával az, hogy megismertessem az olvasóval, hogy a történelem során, a korszerűbb háborúktól kezdve, milyen eszközökkel találkozhattak katonáink, milyen felszerelést viseltek, melyek a saját maguk és társaik védelmére, illetve segítségére voltak a háborúkban, vagy éppen hogy milyen gondok merültek fel ezekkel a felszerelési dolgokkal kapcsolatban. Találkozhatnak továbbá néhány új harcászati eljárással is abból az időből.

Munkámban többször hangsúlyozom a katona fontosságát, akire nagy szükségünk van, hiszen háborúk, fegyveres konfliktusok mindig is voltak, vannak és a jövőben is lesznek, s mivel, aki közvetlen érintkezésbe kerül a fegyveres küzdelemmel, az maga a katona.

Ezen felül, a tanulmány második részében betekintést nyerhetnek abba, hogy napjaink tudománya milyen kutatás-fejlesztési munkálatokat végez, hogy még inkább növelje a katonáink harcértékét, hogy ezekkel az újításokkal, fejlesztésekkel eleget tudjanak tenni a mai világ és a jövő elvárásainak. Ennek megfelelően bemutatok néhány haditechnikailag fejlett országot és kitérek a Magyar Honvédség helyzetére is.

Konzulensek: Dr. Horváth J. Csaba, egyetemi docens
Prof. Dr. Szternák György, egyetemi tanár

A KAUKÁZUS KATONAFÖLDRAJZI ÉRTÉKELÉSE

Szerző: *Varga Kornél*
ZMNE KLHTK, Katonai vezetői szak

A dolgozat a Kaukázus térségét mutatja be, egy katonaföldrajzi elemzésen keresztül. Az egyes fejezetek részletes képet nyújtanak a katonaföldrajzi tényezőknek, a hadviselésre gyakorolt hatásairól. A dolgozat, az egyes fejezetekben történeti felvezetéssel kezdődik, ezen keresztül igyekszik az olvasóval egyszerűbben megértetni a régióban kialakult történéseket. A fejezetekből levont következtetésekből kiderül, hogy a térség a nagyhatalmak politikai harcának ütközőzónája. A nagyhatalmak, a térségben zajló etnikai, vallási konfliktusokat felhasználva igyekeznek nagyobb befolyásra szert tenni. A dolgozat a befejezésben, példák felsorolásával mutatja be, hogy a katonaföldrajzi elemzésekre nagyon nagy szüksége van az egyes országok hadvezetésének.

Konzulens: Dr. Pócsmegyeri Gábor

CÉLFELDERÍTÉSI INFORMÁCIÓK FELDOLGOZÁSA A „TOPCCIS” SZÁMÍTÓGÉPES VEZETÉSI RENDSZER SEGÍ- SÉGÉVEL

Szerző: *Szárász Csaba hallgató*
ZMNE KLHTK, Katonai vezetői szak

Az első fő kérdésben célul tűztem ki a célfelderítés szerepének és az összefegyvernemi harc tűztámogatásában elfoglalt helyének bemutatását. Elemeztem a tűztámogatás rendszerének összetevőit a Magyar Honvédségen és a Bundeswehr-en belül.

A második fő kérdésben a Nagy értékű-, és nagy fontosságú célokkal, a célzónák rendszerével illetve a felderítés ciklusával foglalkoztam. Ezen belül bemutattam a célok NATO elvek szerint megbízhatóság és pontosság szerinti értékelését, és a célok számozását.

A harmadik fejezetben bemutattam a „TOPCCIS” korszerű számítógépes vezetési rendszer általános jellemzőit, rendeltetését, alkalmazhatóságát. Részletesebben foglalkoztam a „felderítő funkcionális alrendszerrel”, amellyel a felderítési információk feldolgozása megvalósulhat. Ezután elemeztem a célfelderítés, adatgyűjtés, elemzés-értékelés menetét a számítógépes program segítségével.

A dolgozat befejező részében összegzett következtetéseket tettem és ajánlásokat fogalmaztam meg a tanulmány felhasználására vonatkozóan.

Konzulens: Dr. Furján Attila alezredes, egyetemi docens

MEGSZÁLLÓKBÓL BARÁTOK – LÉLEKTANI MŰVELETEK AZ MH PRT AFGANISZTÁN TERÜLETÉN

Szerző: *Tongori András*

ZMNE KLHTK, Katonai vezetői szak

Lélektani műveleteket - melyek a tudatra hatva, azon keresztül befolyásolják az alany viselkedését - már a történelem előtti idők óta folytatnak. A hányatott sorsú Afganisztán mindig is nagyhatalmak céltáblája volt, hol a Brit Birodalom, hol a Szovjetunió kebelezte be, hol a szélsőséges tálib kormányzat alatt sínylődött. Ma sincs másképp, az ellenségkép változik, de a harcok nem akarnak szűnni. Ebben a környezetben igyekszik a magyar vezetésű MH PRT Afganisztán Baghlan tartományban helyreállítani a lerombolt, illetve megépíteni a soha eddig nem létező szociális és egészségügyi létesítményeket, utakat, segíteni a menekültek hazatérését, javítani az életkörülményeket és stabilizálni a tartományt, ezáltal egyengetni az ország útját a demokratikus fejlődés útján.

Ezt a folyamatot hivatott segíteni a PRT PSYOPS részlege, mely az első ilyen feladat a Magyar Honvédség történetében. Ennek is köszönhető az előforduló anomáliák, problémák, melyek tudomásul vétele, átgondolása és a megfelelő lépések megtétele nagyban növelné a PSYOPS hatékonyságát, alkalmazhatóságát. Ez a gondolat vezérelt, mikor a problémák - melyek sajnálatos módon várhatóan nem csökkenő aktualitásúak, hiszen az ISAF misszió vége beláthatatlan jelen pillanatban - említésén túl igyekeztem megoldásukra javaslatokat is tenni.

Konzulens: Kolossa Sándor

TEREPÉRTÉKELÉS A KATONAI GYAKORLATBAN

Szerző: *Körmös Csaba*

ZMNE KLHTK, Katonai vezető szak

Amióta az ember megfogta a botot, kihegyezte, és fegyverként kezdte használni, azóta foglalkozunk a tereppel, annak felderítésével. A vadászat során kihasználta a terep adta lehetőségeket. A magas fű elrejtette, különböző manőverekkel elérte, hogy olyan helyzetbe kerüljön, hogy abból előnyt kovácsolva elejthette prédáját.

Évezredek, évmilliók teltek el és a lándzsából puska lett, az íjból tüzérség, a falanxból harckocsi. Ahogy fejlődött a technika úgy fejlődött a hadművészet is. A modern hadművészet megkövetelte a terep magasabb fokú elemzését. Ennek a folyamatnak a következő lépcsőfoka, egy olyan eljárás, mely a harc kitörését megelőzően kerül végrehajtásra és bármilyen előre nem látható helyzetben alkalmazható. Az eljárás neve a hadszíntér felderítő előkészítése.

Hogyan tudja kihasználni az időjárás és a terep adta lehetőségeket a parancsnok? Hogyan tudja minimalizálni az ellenség lehetőségeit a tereppel és az időjárással kapcsolatban? Mi az ellenség erőssége és ezt hogyan lehet ellensúlyozni? Mi az ellenség gyengepontja és ezt hogyan lehet kihasználni? Ezekre és még egy sor más kérdésre ad választ a hadszíntér felderítő előkészítése, mely kulcs a sikeres harctevékenység végrehajtásához.

Konzulens: Dr. Fűr Gáspár alezredes

HADMŰVÉSZET TÖRTÉNET

A KORAI KURUC HADERŐ ÉS THÖKÖLY FEJEDELEMSÉGÉNEK LÉTREJÖTTE

Szerző: *Majdán Miklós*

PE BTK, Történelem-horvát szak

A dolgozat kísérletet tesz arra, hogy a 17. század végén Magyarország észak-keleti részében zajló folyamatokat elemezze, amelyek 1682-ben az „Orta Madzsar” kialakulásához vezettek. Bemutatásra kerülnek a korszak legfontosabb eseményei és az abban résztvevő személyek. Szó esik a katonai, a vallási, a külpolitikai és a gazdasági-társadalmi háttérrel. Egyértelműen kimutatható, hogy a hadsereg ütőképesebb, értékes katonai erő volt, amely egyenlő ellenfélként tudott szembeszállni a császári csapatokkal. A „fejtelenségből” kiemelkedett egy vezér (Thököly), aki célt és keretet adott a bujdosóknak. Így jött létre az 1680-as évekre a korai kuruc haderő, melynek segítségével Thököly létrehozta az „Orta Madzsar” államot.

A korábbi történetírók kevés figyelmet szenteltek annak a ténynek, hogy Thököly-féle mozgalom lényegében egy vallásháborúhoz hasonló konfliktusok sorozatába ágyazódott be. A részletes elemzésből kiderül, hogy Felső Magyarországon minden protestáns irányzathoz tartozó lakos támogatta a mozgalmat. A gazdasági háttér elemzése során bebizonyosodott, hogy a jelentős anyagi bázissal bíró városok és megyék nem akartak pénzügyi áldozatokat hozni a fejedelemség létrejötte után. A sereg ellátása nem javult jelentősen, de a hatalmas Thököly és Rákóczi birtokoknak köszönhetően a „se pénz, se posztóból” maradt a posztó. Thököly történelmi jelentősége – vitatható lépései ellenére – tagadhatatlan.

Konzulens: Dr. Végh Ferenc, egyetemi tanársegéd

A NEM HAGYOMÁNYOS HADVISELÉSŰ CSAPATOK A 18. SZÁZADBAN ÉS A NAPÓLEONI HÁBORÚKBAN

Szerző: *Kiss Roland*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

A 18. század és a napóleoni háborúk jól ismert zárt rendben, díszes, színes ruhákban harcoló katonái helyett, a kor kevésbé ismert katonáinak történetét dolgozom fel. Azokét, akik az erdőkben és hegyekben, a legnehezebb körülmények között a legnehezebb feladatokat oldották meg, amik a hagyományos csapatok számára lehetetlenek lettek volna. Ennek során bemutatásra kerül a kisháborúk kialakulása és az új könnyűlovas alakulatok, a huszárok kialakulása. Ezután ismertetem az észak-amerikai indiánok harcmodorát a hétéves háború alatt és a háború történetét. Ezt követően bemutatásra kerül Rogers őrnagy rangereinek története. Majd a függetlenségi háborúban harcoló amerikai milicisták és mesterlövészek tevékenységével foglalkozok. A napóleoni háborúk fejezetben a kor gerillamozgalmait vizsgálom meg. Végül pedig a brit „zöld kabátosok” történetét kísérem végig a waterlooi csatáig.

Modern világunkban a különleges alakulatok tevékenysége fontosabb mint valaha. A terrorizmus ellen azok a kiváló képességű katonák vehetik fel a harcot, akiknek az őseik 200 évvel azelőtt jelentek meg.

Konzulens: Dr. Csikány Tamás alezredes

AZ ARNHEMI CSATÁBAN NYÚJTOTT NÉMET KATONAI TELJESÍTMÉNY VIZSGÁLATA AZ *AUFTRAGSTAKTIK* ÉS A „HARCI ERŐ” FOGALMÁN KERESZTÜL

Szerző: *Marsai Viktor*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

1944 szeptemberében a hollandiai Arnhem térségében a szövetséges légideszant-hadosztályok súlyos vereséget szenvedtek a Wehrmacht alakulataitól. A szövetséges parancsnokok nem értették, a katasztrofális normandiai vereség után a német hadsereg hogyan volt képes néhány hét alatt talpra állni, és különböző helyekről érkezett *ad hoc* egységek segítségével megállítani az angolszász erőket.

Dolgozatomban az *Auftragstaktik* és a *fighting power* fogalmán keresztül vizsgálom, mi állhatott a német katonák kitartása és önfeláldozása mögött. Elemzem a német parancsnokoknak a csata során végrehajtott tevékenységét, valamint szakmai hozzáértését. Ezen túlmenően bemutatom azokat a motivációkat, amelyek arra kényszeríthették az átlagos német *Landsereket*, hogy a végsőkig kitartsanak a küzdelemben. Megkísérlem összehasonlítani a szembenálló erők létszámát, valamint ebből kiindulva megpróbálom bebizonyítani, hogy a katonák kitartásának elsődleges okait a nácizmusnál sokkal régebbi társadalmi elemekben kell keresnünk, mint például a fegyelem, a hazaszeretet vagy a háború kikényszerítette összefogás. Végül javaslatot teszek arra nézve, hogy a modern demokráciák hadseregei milyen tanulságokat vonhatnak le a kapott eredményekből a hadsereg és társadalom viszonyára nézve.

Konzulens: Dr. Horváth Csaba alezredes, egyetemi docens

AZ ISZLÁM ÉS HADMŰVÉSZET A KERESZTES HÁBORÚK IDEJÉN

Szerző: *Kovács Katalin*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

Ennek a dolgozatnak az a célja, hogy eloszlasson néhány általános tévhitet az iszlám és a kereszténység felsőbbrendűségével kapcsolatban. Be kívánom mutatni, hogyan támogatta és támogatja ma is az iszlám a mindennapokat éppúgy, mint a hadi sikereket; az arab hadművészet és iszlám összefonódását, és azt, hogy az iszlám vallás nélkül az arab hadművészet értelmezhetetlen.

Elsősorban a keresztes hadjáratok korára helyezem a hangsúlyt. Dolgozatomban igazolni szeretném, hogy a keresztes háborúk a gyarmatosító, intoleráns nyugati szemlélet első példái voltak, amelyek igen távol álltak a kereszténység valódi szellemiségétől. Szeretném megmutatni, hogy az iszlám ideológiában és történelemben a keresztes háborúk hatása és tapasztalatai mind a mai napig nagyon meghatározóak.

Szeretnék rávilágítani néhány alapvető különbségre az iszlám és a keresztény vallás és kultúra között; azokra az alapvető ideológiai és kulturális különbségekre, amelyek meghatározták cselekedeteiket, amelyekkel mind a keresztesek, mind a muszlim harcosok állandóan szembesültek; amelyeknek különös jelentősége volt a keresztes háborúk idején, és amelyek meghatározóak a mai napig is.

A harci morál szempontjából különös jelentősége van annak, hogy az iszlám eszmény, az igazhitűek harca a hitetlenek ellen soha nem került ellentmondásba önmagával. Ezzel szemben a legkisebb jóindulattal sem mondható, hogy a lovagi hadviselés eszménye visszatükröződött volna a keresztesek cselekedeteiben. Sőt, bátran kijelenthetjük, hogy a keresztes lovagok cselekményei a keresztes háborúban igencsak ellentmondanak a Biblia – és gyakran az Egyház – tanításainak is.

A dolgozatomban nem fogok kitérni a már sokszor, sok helyen elemzett keresztény hadviselés jellemzőire, ahogy az azt meghatározó, közismert keresztény ideológiára és keresztény hitelvekre sem. Kitűzött célomnak megfelelően csak az iszlám szempontjából lényeges elemeire, illetve az azzal való összehasonlításra szorítkozom.

Konzulens: Dr. Csikány Tamás alezredes

ELEFÁNTTAKTIKA A HELLENISZTIKUS ÉS A RÓMAI HADVISELÉSBEN A KR.E. 4-2. SZÁZADBAN

Szerző: *Jancsovszki Máté*
DE BTK, Történelem-földrajz szak

Dolgozatom fő részei a következők. Elsőként megvizsgálom az elefánttal kapcsolatos általános ismereteket, valamint azt, hogy az ókori irodalomban hogyan jelenik meg. Röviden bemutatom Aszklépiodotosz Taktikájának vonatkozó részét. Ezt követően megvizsgálom a Kr. e. 4-2. században a makedón, a karthágói, valamint a római hadviselésben hogyan jelent meg az elefánttaktika. Dolgozatomban részletesen bemutatom a korszak legjelentősebb csatáinak azon hadmozdulatait, ahol az elefánt-osztagok akármilyen szerepet játszottak.

Az ókori elefánttaktika az ókori hadviselés egzotikus részének tűnhet, amelynek nem annyira taktikai, mint inkább pszichológiai hatása volt. Az elefántok minden nagyszerűségük ellenére mindig a harcmező kétélű fegyverei voltak. Nemhiába hívta őket Livius *genus anceps*nek, vagyis megbízhatatlan jószágoknak. A rómaiak azonban nem szívesen használták őket. A késő római Vegetius, a következőket írta: „*hatalmas testükkel, a trombitálásukkal keltett rémülettel, és alakjuk furcsaságával a csatában az elefántok mind a harcsovkat, mind a lovakat összezavarták*”. E sorok is bizonyítják a harci elefántok bevetésének valódi célját, azaz az ellenfél sorainak összezavarását a többi fegyvernem támadása előtt. Éppen ezért az elefántok szerepét joggal hasonlíthatjuk a harci szekerekéhez. Bár az elefántok lassabbak, mégis eredményesebben vethetőek be, mivel sokkal nehezebben lehet őket megállásra készíteni, bár tény, hogy jóval költségesebbek is voltak. Éppen ezért a harci elefántok mindig a gazdag és erős államok hadseregeiben fordultak meg. Az ókorból mintegy negyven olyan ütközetet és ostromot ismerünk részleteiben, melyekben legalább az egyik fél vetett be harci elefántokat. Sajnos dolgozatom lehetséges terjedelme miatt nem nyílik lehetőségem arra, hogy mindegyiket részletesen ismertessem.

Konzulens: Forisek Péter, egyetemi adjunktus

HADTÖRTÉNELEM

A PÉCS-BARANYAI ELLENÁLLÁS TÖRTÉNETE 1956 NOVEMBERÉBEN

Szerző: *Dávid Ferenc*
PTE BTK, Történelem-filozófia szak

Hazánk modernkori történelmének egyik jelentős eseménye az 1956-os forradalom és szabadságharc, aminek történeti megismerése még napjainkban is sok kérdést és eddig kevésbé ismert epizódot rejt magában a történészek és az érdeklődők számára egyaránt.

A forradalom és szabadságharc lokális eseményei közül kiemelkednek azok a történetek, amelyek a pécsi és mecseki szervezett ellenálláshoz köthetők. Az itt lezajlott eseményekről, a szovjet intervenció után több hétig tartó fegyveres ellenállásról, az 1956 történetét feldolgozó írások mindegyik foglalkozik hosszabb-rövidebb terjedelemben, itthon és külföldön egyaránt.

A tanulmányom elkészítéséhez az azóta megjelent könyveket, forráskiadványokat, a Baranya Megyei Levéltár és a Hadtörténeti Levéltár 1956-os gyűjteményének iratanyagát és az Open Society Archive vonatkozó jegyzőkönyveit használtam fel. A „mecseki láthatatlanok” tevékenységének a megismeréséhez az alapot az 1956/57-ben és 1997-ben született hadinaplók, térképvázlatok és beszámolók jelentették. Munkám során nem nélkülözhettem a visszaemlékezéseket és szubjektív tanúbeszámolókat sem.

Céлом, hogy bemutassam a Pécs-baranyai ellenállás történetét 1956 novemberében, különös tekintettel a „Mecseki Szabadságharcos Csoport” tevékenységére, annak megalakulásától a feloszlásáig.

Konzulens: Dr. Gyarmati György, egyetemi docens

AZ ATOMBOMBÁK BEVETÉSÉHEZ VEZETŐ ÚT - KATONAI, POLITIKAI, ETIKAI MEGFONTOLÁSOK

Szerző: *Kiss Roland*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

Valószínűleg szinte mindenki hallott már a hirosimai és nagaszakii atomtámadásokról. Azonban jóval kevesebben ismerik, hogy az atomfegyverek bevetését megelőző események miként befolyásolták a végső döntést. Hogy a Japán elleni invázióknak a lehetősége milyen súllyal nehezedett az amerikai hadvezetés és az elnök vállára? Hogy mi történt volna, ha nem dobják le a bombákat? Dolgozatom a háború eme utolsó, meghatározó egy évével foglalkozik, amely végül is a két város elleni pusztító támadással és a II. világháború végével zárult.

Célom, hogy részletesen bemutassam ezt az utolsó egy évet a csendes-óceáni hadszíntéren, ismertetve annak legfontosabb hadi eseményeit. Végül megvizsgálom a kérdést: Megérte ledobni a bombákat? Továbbá, hogy mik a háború tanulságai a mai korra nézve.

Konzulens: Dr. Horváth Csaba alezredes, egyetemi docens

AZ SAS BRAVO 2 0 ŐRJÁRATA AZ 1990/91-ES ÖBÖLHÁBORÚBAN

Szerző: *Schottner Tamás*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

A munkám központi témája egy brit katonai küldetés vizsgálata a második öbölháborúban (1990-91). Az akciót a brit hadtörténetben „dicsőséges” katonai kudarcként tartják számon. Az SAS 22-es Ezredének járőre mélyen beszivárgott az ellenséges iraki vonalak mögé. A Bravo 2 0 hívójelet viselő járőr nyolc katonából állt. Az egység küldetése a Scud rakéták felderítése és megsemmisítése volt. Az őrzárát története legendává vált. Az őrzárát már a második napon lebukott. A katonák képtelenek voltak kapcsolatba lépni a főhadiszállással, a rádiók és a vészjeladók meghibásodása miatt. Az őrzárátot iraki erők megtámadták és szétverték. Az egység három katonája meghalt, négy katona hadifogságba esett. Egy katonának sikerült Szíriába menekülnie. A katonai küldetés nem érte el célját, megbukott. Azonban a katonák bátorságához nem fér kétség. Ez a munka az ő történetük is.

Konzulens: Forray László őrnagy

ÉJSZAKAI LÉGI CSATÁK MAGYARORSZÁG FELETT

Szerző: *Benedek Tamás József*
ME BTK, Történelem szak

Magyarország második világháborús szereplésének tárgyalása során sokan megemlékeztek a magyar 2. hadsereg doni katasztrófájáról, és az ország határainak védelmében később folytatott véres harcokról. Azokat az erőfeszítéseket, amelyek az anyaország közvetlen védelmét célozták, azonban jóval kevesebb figyelem kísérte mindmáig. Jóllehet, az ország a “békés revízió” időszakában sem volt teljes biztonságban. 1944 nyarán Magyarország történelme legsúlyosabb bombatámadásait volt kénytelen elszenvedni. Az ország 1944. áprilisa óta az Olaszországból felszálló szövetséges légierők célpontjai között volt, később pedig az arcvonal közeledtével a szovjet bombázók is rendszeresen megjelentek felette. A bombázások egy része éjjel érte az országot, amely a Magyar Királyi Honvéd Légierőt felkészületlenül érte. Az éjjeli bombázók elfogására a német szövetséges légierő segítségével került sor. A magyar légtérben vívott éjszakai harcok során speciális felszerelésű éjszakai vadászgépek és a kor legmodernebb lokátoraival felszerelt német földi irányítók vették fel a harcot a szovjet és angol éjszakai bombázókkal. Ez a kérdés kör egyike azon második világháborús témáknak, amelynek részletes feltárása még várat magára.

Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy hazánk légvédelmének milyen lehetőségei voltak a sötétség leple alatt érkező ellenséges gépek elfogására. Be kívánom mutatni mindazokat a korabeli csúcstechnikához tartozó lokátor berendezéseket, amelyek rendelkezésre álltak az éjjeli célkövetésben, legyenek azok földi telepítésűek vagy az első fedélzeti lokátorok darabjai.

Dolgozatom második felében azzal foglalkozom, hogy a bemutatott felszerelésekkel és eljárásokkal milyen eredményt értek el a hazánkat védők. A magyarországi megfigyelések és a Luftwaffe 1944. évi – meglehetősen hiányos – légigyőzelmi jelentései alapján pontosabb képet alkothatunk az 1944. áprilistól decemberig húzódó eseményekről.

Konzulens: Prof. Dr. Bona Gábor, egyetmi tanár

KI TALÁLTA FEL A HELIKOPTERT? ÚJABB ADALÉKOK A MAGYAR KATONAI REPÜLÉS TÖRTÉNETÉHEZ

Szerző: *Révész Tamás*
ELTE BTK, Történelem szak

2007 év tavaszán volt kerekén kilencven éve, hogy Pestszentlőrincen, a Lipták gyár kísérleti telepe mellett a levegőbe emelkedett a világon először egy ember épített szerkezet, amely különleges műszaki megoldásoknak köszönhetően képes volt nagy magasságban huzamosabb ideig is lebegni. A kutatás célja, hogy megpróbálja főleg elsődleges források felhasználásával az ötlet megszületésétől az első eredményekig rekonstruálni az eseményeket, kiemelve a helikopter-kísérletek magyarországi vonatkozásait.

Az OMM ballonegységeinek vázlatos ismertetése után, az Osztrák Hadilevéltárban fellelt dokumentumok alapján részletesen bemutatásra kerülnek a kötött helikopter fejlesztésének egyes állomásai az első vázlatoktól kezdve a tényleges levegőbe emelkedésig. Különösen figyelemre méltóak a Kármán professzor hagyatékából előkerült jegyzőkönyvek, amelyek az 1918. június 10-11-i utolsó repüléseket dokumentálják, illetve bepillantást engednek a feltalálóknak az ötlet háború utáni hasznosítására tett erőfeszítéseibe. Egy külön rész tárgyalja ezután Petróczy őrnagynak a munkában játszott, valós szerepét, valamint nemrég napvilágra került dokumentumok alapján tényleges feltalálói tevékenységét. Ezzel kapcsolatban részletesen ismertetjük egy mára teljesen elfelejtett másik magyar világhíresség történetét is.

Befejezésül egy-egy önálló fejezet foglalkozik még a kísérleteknek helyet adó Lipták gyárral, valamint a munkában részt vevő, de hazánkban alig ismert személyek életrajzával. Külön kiemeltük az osztrák Kress mérnöknek, a kötött helikopter tényleges feltalálójának, valamint a korai repüléstörténetben szintén fontos szerepet játszó, magyar származású kémikusnak, Dr. Austerweil Gézá-
nak a munkásságát.

Konzulens: Dr. Szabó József nyá. vőrgy, c. egyetemi tanár

SZÉKELYFÖLD HATÁRVÉDELMÉNEK MEGSZERVEZÉSE ÉS KIÉPÍTÉSE A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ IDEJÉN

Szerző: *Nagy József*

Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Történelem szak

Kutatásom Székelyföld második világháborús hadtörténetéhez szeretne hozzá járulni, egyben kiindulási pont Észak-Erdély történetének megírásához, mivel a hadtörténeti kérdések megkerülhetetlenek, háborús időszokról lévén szó. Az eddigi munkák nagyjából a harcokra fektetik a hangsúlyt, másrészt erdélyi kutatók kevésbé foglalkoznak a témával.

Elsősorban a határvédelmi, szervezési kérdésekre fektettem a hangsúlyt.

Forrássanyagul a Budapesti Hadtörténeti Levéltár, kiadott formában a Pitești-i Román Katonai Levéltár és a Marosvásárhelyi Megyei Levéltár anyagát használtam, továbbá számos interjút készítettem az akkori történészek még élő résztvevőivel.

Céлом Erdély eddig kevésbé kutatott korszakának feltérképezése, mely fél évszázadig tabu téma volt.

Székelyföldön a lakosság aktív részt vállalt a honvédelmi feladatokban, mely által a határvédelemnek egy különleges formája valósult meg. A terület zsákszerű helyzete komoly feladatok elé állította a magyar államot. A határvadász és a történelmi hagyományokra alapozott székely határőr egységek az Árpád-vonal koncepciójával összhangban alkották a határvédelem alapját, ily módon Székelyföld bástyaszerűvé vált, minden oldalról képes lévén a támadásokat felfogni körvédelemmel. Az ország reménytelen helyzete azonban nem tette lehetővé ennek megfelelő megerősítését és kihasználását.

A nép emlékezetében mindmáig elevenen élnek az akkori események, ezért a volt honvédek történetei ki kell egészüljenek objektív kutatómunkával.

E kor megítélése annyira eltér román és magyar szemszögből, hogy csak az események mélyebb felkutatása esetén beszélhetünk a nézőpontok összevetéséről, akár párbeszéd kezdeményezéséről. A honvédség Észak–Erdélyi berendezkedése teljesen tabu téma a román történetírás számára.

Konzulens: Dr. Tóth Szilárd, egyetemi adjunktus

HATÁRRENDÉSZET ÉS HATÁRVÉDELEM

A KÁBÍTÓSZER FELFEDÉSE A HATÁRFORGALOM- ELLENŐRZÉS SORÁN

Szerző: *Csiszár Balázs*
RTF, Határőr szak

Dolgozatom célja, hogy bemutassam milyen fő rejtékhelyek, illetve elrejtési módszerek az évek során a járművekben a kábítószereknek. Különösen napjainkban egyre nagyobb szerepet kapott a kábítószeres és az ehhez kapcsolódó negatív tendenciák. Gondolok itt elsősorban e szerek használata során bekövetkező halálesetekre, a kábítószerhez kapcsolódó bűnözés egyre nagyobb térnyerésére.

Azért választottam, e témát, mert én is e szakterületen dolgozom, és fontos feladatnak tartom, hogy a meglévő még határforgalom ellenőrzést folytató határátkelőhelyeknél minél nagyobb hangsúlyt fektessünk, mind Magyarországra, mind a schengeni térségbe való kábítószeres bejutásának a megakadályozására.

Ezen hatósági feladatok ellátásához nem elegendő a szolgálati feladatok elvégzéséhez szükséges lelkesedés, hanem elengedhetetlen a legfontosabb, leggyakrabban használt kábítószeres ismerete is.

Megpróbáltam dolgozomban kiemelt hangsúlyt fektetni a leggyakoribban használt és legismertebb kábítószeresekre, illetve ezen szerek negatív egészségromboló hatására az emberi szervezetre. Igen hosszas kutatómunkát végezve megállapítottam, hogy a 80-as évekig főleg külföldről elsősorban Ny-Európából hozták be a nálunk felhasznált kábítószeres többségét, napjainkban már viszonylag önálló ország lettünk, de még most is nagy mennyiségű kábítószer érkezik országunkba is és Ny-Európába is az ún. „Balkán-útvonalon”.

A dolgozomban a kábítószeres elrejtésének fő helyeit próbálom bemutatni, illetve milyen kriminalisztikai módszerekkel lehetséges e cél elérése

Konzulens: Molnár Ákos, szaktanár

A KOSZOVÓI ALBÁN MIGRÁCIÓ MAGYARORSZÁGI HATÁSA EGY VOLT HATÁRŐR SZEMSZÖGÉBŐL

Szerző: *Varga Balázs r. főhadnagy*
ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitikai szak

Koszovó függetlenné válásáról az elmúlt időszakban sokan és sokszor beszéltek, vizsgálva kikiáltásának jogszerűségét vagy precedenssé válásának voltát, azonban az ott élő albánok tömeges nyugat felé való illegális migrációjáról kevésbé esett szó. Pedig a jelenség nagyon is aktuális és az elmúlt évek tapasztalatához képest kezd hatalmas méreteket ölteni, amelynek pontos nagyságáról csak feltételezésekbe bocsátkozhatunk.

Azonban ha az egykori Jugoszlávia albán lakosságának migrációjáról beszélünk, nemcsak Koszovót kell megemlítenünk, hanem mindazon országok albán népességét, amelyek az elmaradottabb gazdasági térségekről, jogszerű utazási feltételek hiányában illegálisan próbálnak a jobb megélhetés reményébe Nyugat-Európába szökni. Ilyen területek Szerbia déli részei, Montenegró egyes területei vagy Macedónia albánok, lakta térségei. A migrációs okok összetettek, amelyek sokszor egymást erősítik, azonban összességében elmondható, hogy gazdasági migrációról beszélhetünk.

Dolgozatomban nem kívánok alámerülni a mélyreható probléma gyökeréig, napvilágra hozva a migráció szerteágazó és biztonságunkra ható komplexitását, csupán gondolatébresztőnek szánom eme rövid tanulmányt. Azonban nem kerülhetem el, hogy néhány szót szóljak a migrációról, az embercsempészésről és Koszovó különleges helyzetéről. Elsősorban azokra a dolgokra és nehézségekre szeretnék rávilágítani, amelyek a határőrizetben résztvevő állomány munkája során jelentkeznek. Remélem sikerül majd felkeltenem olvasóim figyelmét határaink átjárhatóságának problematikájára.

Konzulens: Dr. habil. Kiss Zoltán László alezredes, egyetemi docens

A RENDÉSZETI SZERVEKNÉL ALKALMAZOTT SZOLGÁLATI KUTYÁK KIKÉPZÉSE

Szerző: *Endrődi Krisztina r. hadnagy*
ZMNE KLHTK, Határrendészeti és -védelmi vezetői szak

A dolgozat a rendészeti szerveknél, ezen belül is főként a rendőri gyakorlatban alkalmazott szolgálati kutyák felkészítését, képzését mutatja be. A rövid történeti áttekintést és fajtabemutatót követően megismerhetjük a kiválasztás és az alapfelkészítés rendszerét.

A dolgozat az egyes alkalmazási területeknek megfelelően mutatja be a szolgálati kutyák felkészítését. Ezt követően részletesen kitér arra, hogy az alapfelkészítést követően milyen szabályok szerint és hogyan történik a tudás, ismeret szintentartása, a kutyák továbbképzése.

A dolgozat téma átfogó ismertetése, amely érdekes, olvasmányos, de mind-
eddig kevesek által ismert és feldolgozott terület, összegzésekkel és további javaslatokkal.

Konzulens: Dr. Gubicza József r. alezredes

A TELJES JOGÚ SCHENGENI CSATLAKOZÁS ÉS A HATÁRŐRSÉG-RENDŐRSÉG INTEGRÁCIÓJÁNAK VÁRTHATÓ HATÁSAI A MAGYAR-OSZTRÁK ÁLLAMHATÁRON

Szerző: *Lipics László*

ZMNE KLHTK, Határrendészet és -védelmi vezetői szak

A szerző a dolgozat készítése során a majdnem egyidőben végrehajtott két nagy feladat (teljes jogú schengeni csatlakozás, valamint a Határőrség Rendőrségbe történő integrációja) várható hatásait mutatja be sajátos, kettős aspektusból. Egyrészt maga is a térségben, határőrként dolgozott, ezért személyesen érintett, másrészt a feladat- és szervezeti rendszer átalakulásának a befolyását a korábbi (tovább fenn nem tartható) határellenőrzési feladatok végrehajtására.

Dolgozata elkészítése során törekedett a lehető legjobban átfogni a várható következményeket, azonban mint azt maga is megállapította, hogy a téma azonban rendkívül szerteágazó, számos területe még külön vizsgálható. Emiatt elsősorban a korábban elkövetett jogellenes cselekményekkel, kiemelten a migrációhoz köthetőekkel foglalkozik, melyekből a magyar-osztrák államhatáron végrehajtott határellenőrzés jelentőségére lehet következtetni.

A dolgozathoz megismerhetjük a schengeni folyamatot az Európai Unió formálódásának keretében, bemutatásra kerül nemcsak a Schengeni Egyezmény és a Schengeni Végrehajtási Egyezmény, hanem megalkotásakor egyenesen Schengen III. Egyezményként aposztrofált Prümi Egyezmény, mely a jövőt, a fejlődést jelentette. (Azóta Magyarország is ratifikálta a szerződést.)

A szerző megismerteti velünk a határellenőrzést végző szervekkel, azok felépítésével, melyből megtudhatjuk, hogy Ausztria, mint korábbi schengen külső határ mekkora erőket csoportosított az államhatár ellenőrzésére. A magyar-osztrák államhatáron felfedett migrációs cselekmények bemutatásán keresztül megismerheti az olvasó a határszakasz jelentőségét.

Az értekezés végén a szerző összefoglaláson túl ismerttet néhány hiányosságot, ezek megszüntetésére szolgáló javaslatot, valamint egy-két ötletet is felvet. (Azóta már néhány meg is valósult ezekből.)

Konzulens: Dr. Horpácsi Ferenc r. alezredes, egyetemi docens

AZ INTEGRÁLT RENDŐRSÉG TOVÁBB- ÉS VEZETŐKÉPZÉSI RENDSZERE, TOVÁBBFEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI

Szerző: *Andor László r. hadnagy*

ZMNE KLHTK, Határrendészeti és -védelmi vezetői szak

Tudományos munkám elkészítése során kiemelt fontossággal bírt azon kérdés megválaszolása, hogy a 2008. január elsejével bekövetkezett Rendőrség és Határőrség integrációja után hasznosítható-e a Határőrség szervezeténél alkalmazott az állomány szakmai, elméleti és gyakorlati ismeretszintjének fejlesztésére szolgáló továbbképzési rendszer.

Tudományos munkámban részletesen bemutatam a Rendőrség különböző szervezeti szintjein megvalósuló – az alapképzésre épülő – továbbképzési lehetőségeket, valamint a különböző állománykategóriák számára a kötelezően előírt tanfolyamokat és az egyes beosztások betöltéséhez, megtartásához és hatékony ellátásához elengedhetetlen szakmai továbbképzéseket.

Az egyes tanfolyamok bemutatásán túl, kitérek még azok tervezésével, szervezésével, szakirányításával és lebonyolításával foglalkozó szervezeti elemekre a különböző szervezeti szinteken.

Pályamunkámban külön fejezetet szenteltem az egyes továbbképzések hazai és nemzetközi helyszíneinek és az oktatási módszereinek a bemutatására.

Kutatói tevékenységem alatt a Rendőrség különböző szervezeti szintjein a továbbképzési feladatokat ellátó szervezeti elemek vezetőivel és munkatársaival készített interjúkat és a továbbképzések tervezése, szervezése és lebonyolítása során alkalmazott dokumentumokat használtam fel korábbi pályamunkámon kívül.

Kutatási eredményeim összegzésekként elmondható, hogy a Rendőrség továbbképzési rendszerének keretein belül tartott különböző tanfolyamok, tréningek és egyéb szakmai képzések adják az alapját annak, hogy hazánk Rendőrsége egy jól működő az unión belül is elismert rendészeti szervvé fejlődjön.

Konzulens: Dr. Gubicza József rendőr alezredes

VEZETŐI- ÉS FORGALMI ENGEDÉLYEK OKMÁNYISMERETE, JELLEMZŐ HAMISÍTÁSAIK

Szerző: *Tózsér Gábor r. hadnagy*

ZMNE KLHTK, Határrendészeti és-védelmi vezetői szak

A statisztikai eredmények szerint a 2007. december 31. napjával a Rendőrségbe integrálódott Határőrség, 2001-től évről-évre egyre több közokirat hamisítás bűncselekményt fedett fel, a vezetői- és forgalmi engedélyek tekintetében. Ezen és egyéb gépjármű okmányok hamis változataira tehát van kereslet. Többek közt ez a tény sarkallt dolgozatom megírására.

Dolgozatomat négy fejezetre osztottam. Az első fejezetben bemutatom a vezetői- és forgalmi engedélyekhez kapcsolódó okmányismereti kérdéseket, úgymint a biztonsági okmányok és elemei, védelmi rendszerek, okmányvédelmi kategóriák, alapvető okmányhamisítási típusok.

A második fejezetben részleteibe menően bemutatom a Magyarországon jelenleg érvényben lévő három vezetői és két forgalmi engedélyt, azok jellegzetességeit, védelmi elemeit, felépítését.

A második fejezetben bemutatott okmányok jellemző hamisításait a harmadik fejezet taglalja. Itt foglalkozom a személycserével, fényképcserével, törlésekkel, teljes hamisításokkal, stb.

A negyedik fejezet tartalmazza a jogszabályi háttérrel, a közokirat hamisítás jogi megközelítését, fogalmakat, valamint a statisztikai adatokat az okmányhamisításra, mint tágabb kategóriára és a vezetői és forgalmi engedélyekre, mint szűkebb kategóriára nézve, illetve ezek elemzését.

Konzulens: Nagy Attila r. alezredes

KATASZTRÓFAVÉDELEM

**A BÁTAAPÁTIBAN LÉTESÜLT,
NEMZETI RADIOAKTÍV HULLADÉKTÁROLÓ BEMUTATÁSA,
ÉS A KATASZTRÓFAVÉDELEM FELADATAINAK ELEMZÉSE,
AZ ÚJ KIHÍVÁSOK TÜKRÉBEN**

Szerző: *Kasza Anett*
ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

Az utóbbi években egyre nagyobb problémát jelentett hazánkban, a kis és közepes radioaktivitású hulladékok végleges elhelyezése, hisz az egyetlen, rendelkezésre álló, végleges tároló kapacitása egyre telítődött. Ennek okán kutatások kezdődtek egy új megoldás reményében, s így került megépítésre, Bataapáti településen a Nemzeti Radioaktív Hulladéktároló.

Dolgozatom első részében a Nemzeti Radioaktív Hulladéktárolót mutatom be, majd két megyei katasztrófavédelmi gyakorlat segítségével, elemzem a katasztrófavédelem általános, és speciális feladatait, az új kihívások tükrében.

Célom, rámutatni a radioaktív hulladékok szakszerű elhelyezésének fontosságára, majd vizsgálom a katasztrófavédelem, mint beavatkozó szerv, felkészültségét, és ajánlást teszek annak fejlesztésére.

Pályamunkámat hiánypótlás gyanánt készítettem el, hisz a hulladéktároló kiemelten fontos kérdéskör, ennek ellenére nem rendelkezik megfelelő mennyiségű és minőségű szakirodalommal.

Konzulens: Dr. Földi László mk. alezredes, egyetemi docens

A GLOBÁLIS KLÍMAVÁLTOZÁS ÉS A KATASZTRÓFA- ELHÁRÍTÁS

Szerző: Szombati Adrienn

RTF, Katasztrófavédelmi szak

A globális klímaváltozás – vagy ahogyan sokan emlegetik, a globális felmelegedés – kérdésköre az elmúlt évtizedekben már-már fogalomvá vált. A tudomány és a politika egyre nagyobb figyelmet fordít a természet és a társadalom közötti kapcsolatokra. Több új irányzat jelent meg, mint például a fenntartható fejlődés koncepciója, a globális klímaváltozás szempontrendszerei, amelyek számos új összefüggésre és kölcsönhatásra mutattak rá.

Nemzetközi szinten már a '70-es, '80-as években elkezdődtek a környezet védelmével kapcsolatos konferenciák, amelyek egyre szélesebb körét ölelték fel a környezetet alkotó elemeknek. Így ennek révén számos szabályozás látott napvilágot.

Hazánkban is megindultak a klímaváltozással kapcsolatos kutatások és megszületett a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia. Ennek lényege, hogy minél inkább erősíteni kell mind a döntéshozókban, mind társadalom valamennyi rétegében, hogy jelentős lépéseket kell tenni a változások ellen.

Az éghajlat megváltozása valós és jelentős kockázat, mely az élet szinte minden területét érinti majd. Így az egyik legfrekvenciáltabb – amely hazánkban is jelentősen érezteti majd hatását – a szélsőséges időjárási tényezők elszaporodása. Ezzel összefüggésben pedig nagyon fontos a megelőzés, felkészülés, adott esetben a beavatkozás, és a helyreállítás. Ezeket a feladatokat hazánkban a katasztrófavédelem és elsődleges beavatkozóként a tűzoltóság kezeli illetve hárítja el. Feladatuk ellátása során figyelembe kell venniük a megváltozott környezetet, amely elsősorban a felkészülési időszakban jelent nagyobb terhet. A katasztrófavédelem alapvető emberi, nemzeti, nemzetközi érdek.

A gazdaság és társadalom valamennyi tagjának cselekednie kell a káros változások megelőzéséért és mérsékléséért. Ezen túlmenően fel kell készülni a várható káros következményekre, tenni kell enyhítésük érdekében.

Konzulens: Dr. Joó Bálint, szakoktató

**A GLOBÁLIS KLÍMAVÁLTOZÁS ÉS A
KATASZTRÓFAVÉDELEM KAPCSOLATA
AVAGY A KATASZTRÓFAVÉDELEM REAGÁLÁSA
AZ ÚJ KIHÍVÁSOKRA MAGYARORSZÁGON**

Szerző: *Teknős László*

ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

A dolgozatom kutatási vezérfonala a klímaváltozásból adódó negatív hatások és az ellene való védekezés vizsgálata. Rávilágítok többek közt arra, hogy a ma (és majd a jövő) problémáiért legjobban felelős tényező a Földi éghajlat megváltozása. Tudományos tényekkel bizonyítom, hogy döntően az ember felel a mostani klímaváltozásért. Az ember sajnos mindenbe bele akar nyúlni és szólni. Ezek sokszor olyan tevékenységek, amik a Földi életet károsan befolyásolják. Bolygónk erre világméretű változásokkal válaszol. A tanulmányom ezeket a változásokat röviden bemutatja mind nemzetközi, mind hazai szinten egyaránt.

A káros hatásokat már most lehet érezni, ugyanis eddig sohasem tapasztalt intenzitású éghajlati jelenségekkel találkozhat(t)unk mind a nagyvilágban és mind Magyarországon is.

A tanulmányomban kutatom a katasztrófavédelem és a globális éghajlatváltozás kapcsolatát, többek között megvizsgálom a katasztrófavédelem felkészültségi szintjét a jövő kihívásaira. A klímaváltozás elleni védekezés többlet feladatot jelent a katasztrófavédelem számára, és emiatt jelentem ki a dolgozatomban, hogy a jövő kihívásai által támasztott feladatokat a jelenlegi állomány és stratégiai kerettel nem fogja tudni hatékonyan kezelni, ezért javaslatokat teszek a reagáló képesség fejlesztésére.

A klímaváltozás miatt felerősödött hatások elleni védekezés az egész világon kiemelt fontosságú, ezért az utolsó fejezetben a nemzetközi és a hazai klímavédelmet mutatom be.

Legvégül a lakosság körében végzett kutatás eredményeit tárom fel és bizonyítom azt, hogy ma Magyarországon a magyar nép nagyon felkészületlen a klímaváltozás káros hatásai ellen.

Konzulens: Prof. Dr. Halász László, egyetemi tanár

AZ ÁTALAKULÓ MAGYAR HONVÉDSÉG LEHETŐSÉGEI A KATASZTRÓFÁK ELLENI VÉDEKEZÉSBEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KLÍMAVÁLTOZÁSRA ÉS AZ ÁRVÉDEKEZÉSRE

Szerző: *Rácz Réka Magdolna*

ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

A globális éghajlatváltozás hatásaitól hazánk sem tudja függetleníteni magát. Kutatások bizonyították, hogy a felmelegedés olyan természeti hatásokat okoz, amelyre a Kárpát-medence, és benne Magyarország különösen érzékeny.

A dolgozatban ennek egyik megjelenési formájával az árvizekkel foglalkozom.

Magyarországon az árvédekezés évszázadok óta része a mindennapoknak, melyet a klímaváltozás csak felerősített.

Alkotmányos joga minden állampolgárnak a biztonságához való jog, ebből következően minden szervezetnek alkotmányos kötelezettsége erejéhez mérten részt vállalni az árvédekezés feladataiban.

Nem kivétel ez alól a Magyar Honvédség sem, annál is inkább, mert megalakításától kezdve története egybeforrott az árvédekezéssel.

Napjainkban a Magyar Honvédség a permanens átalakítás újabb fázisához érkezett. Az erők és eszközök átcsoportosítása, a kapacitások esetenkénti csökkenése a Honvédség árvédekezési rendszerét sem hagyta érintetlenül.

Annak oka, hogy a műszaki csapatokat választottam kettős: egyrészt tartalmi másrészt érzelmi. Tartalmi, mert a Honvédség árvédekezésének egyik oszlopa a műszaki csapatok kapacitása. Érzelmi, mert kötődöm Szenteshhez, ahol hosszú évek óta jelen vannak a műszakiak.

A dolgozatban vizsgálom a klímaváltozás hatását az áradás gyakoriságára és jellemzőire, a Honvédség átszervezésének, kapacitásának változásainak hatásait az árvédekezésre és a műszaki csapatok helyzetét, lehetőségeit ebben a rendszerben. Kutatási módszerként a meglévő információk elemzését, szintézisét, a személyes interjúkat és a csapatlátogatást választottam.

Remélem, hogy munkám hozzájárul ahhoz, hogy a kihívások és az arra adandó válaszok ezen a területen egyensúlyba kerüljenek.

Konzulens: Dr. Padányi József mk. ezredes, egyetemi tanár

AZ ENSZ KERETÉN BELÜL NYÚJTOTT NEMZETKÖZI KATASZTRÓFA –SEGÍTSÉGNYÚJTÁS, ÉS HAZÁNK RENDSZERBEN VALÓ ELHELYEZKEDÉSE

Szerző: *Harján Stefánia*

ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

Dolgozatom megírására, a tanulmányaim során előttem feltáruló nemzetközi szintű kutatás és mentés problémái, saját tapasztalataim, valamint a témával kapcsolatos kérdések sora késztetettek.

A téma kiemelten fontos, hiszen napjainkban, egyre több szó esik Földünket sújtó katasztrófákról, és a probléma mihamarabbi megoldási alternatíváiról. Ezek a tényezők játszottak szerepet abban, s hívták fel a figyelmet, az egyre jobban növekvő probléma, mihamarabbi megoldására. Mindez eredményesen, csak nemzetközi összefogással volt megvalósítható, melyben szerepet játszott az ENSZ, NATO és az EU. Mindhárom közül is az ENSZ, ismerte fel legelőször ennek jelentőségét, s tett lépéseket egy egységesített, szabványosított reagáló rendszer létrehozására, amit INSARAG reagáló rendszernek nevezett el, és melynek fejlesztése mind a mai napig is tart.

Dolgozatommal szeretném ismertetni, az ENSZ keretén belül nyújtott nemzetközi katasztrófa-segítségnyújtási rendszert, melyet INSARAG reagálási rendszernek neveztek el, s amik irányt mutatnak a segítségnyújtásban résztvevő speciális mentőszervezeteknek. E rendszer elemzése s annak fontossága számomra, aktualitásában rejlik. Maga az egész szervezet, majd 17 éve működik, s Magyarország, alig három éve csatlakozott a nemzetközi szerepvállaláshoz, ezáltal szabványosított keretet adva, saját speciális mentőszervezeteinknek.

Dolgozatom végső, ám talán a legfontosabb célja, hogy egyetemem, kiváltsképp katasztrófavédelmi szakiránya hallgatóinak figyelmét felhívjam a téma fontosságára, s mintegy nemzetközi kitekintést nyújtva a későbbi munkájukhoz, szem előtt tartva azt, hogy tantervükből — mint a jómagaméból is — adódóan nem volt alkalmuk tanulni.

Konzulensek: Dr. Padányi József mk. ezredes, egyetemi tanár

Habuda László r. alezredes

BUDAPEST ÉS BÉKÉS MEGYE LAKOSSÁGÁNAK ISMERETEI A POTENCIÁLIS KATASZTRÓFA VESZÉLYEKRŐL (EGY KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS TAPASZTALATAI)

Szerző: *Bánfi Tibor Csaba*

ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatás szak

A katasztrófavédelmi szakirányon végzett egyetemi tanulmányaim során számtalanszor felmerültek bennem több, olyan szakmai jellegű kérdések, amelyek között szerepel a megfelelő lakossági tájékoztatás módszerei és annak hatékonysága Magyarországon. Szerettem volna választ kapni arra, hogy a mai világban mennyire tájékozottak az állampolgárok a katasztrófavédelem szervezetével és feladataival kapcsolatosan. Többek között ezért is döntöttem úgy, hogy elkészítek egy olyan tényfeltáró vizsgálatot, amellyel egy jelzés értékű képet alkothatok Békés Megye és Budapest lakosságának jelenlegi felkészültségéről, tudásáról, amely leginkább a prevencionális feladatok területeit öleli fel.

A vizsgálatom egyik alapvető célja: kérdőíves felmérés keretében végzett empirikus kutatásból származó adatok felhasználásával olyan kérdésekre megfogalmazni a válaszokat, hogy vajon a lakosság jelen időkben fel van-e készítve/készülve egy esetleges bekövetkező katasztrófa(k)ra? Tisztában vannak-e a legalapvetőbb fogalmakkal? Vannak-e olyan készségeik, amellyel talán megkönnyíthetőbbé válhatnának a katasztrófa felszámolás nehézségei? A lakosság túlnyomó többsége tisztában van-e az ide kapcsolódó jogszabályokkal?

A kapott válaszok orientálóak és figyelemfelkeltőek lehetnek, annak ellenére, hogy nem reprezentatív felmérésről van szó. Feltehetően Békés megyében és Budapesten a megkérdezettek ismerete, attitűdje gyökeresen nem tér el más megyék lakosságának jellemzőitől a katasztrófavédelemmel kapcsolatos kérdésekben.

A vizsgálat több tekintetben jelzés-értékű információkkal szolgálhat az illetékes szervek számára, s alapot teremthet a további, egy-egy kiemelt részterületre koncentráló, mélyebb vizsgálatok előkészítéséhez.

Konzulens: Dr. Kanyó Mária, egyetemi docens

HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS MIANMARBAN TÉNYEK-TAPASZTALATOK-ÉLMÉNYEK

Szerző: *Takács Diána Gina*

ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatás szak

A médiában nap, mint nap tragikus katasztrófákról értesülünk, s mivel szinte már általánosnak mondhatók, nem is igazán törődünk velük. Persze csak addig tart ez az érdektelenség, amíg egyszer mi magunk is érintve nem leszünk. Magyarország ugyan bizonyos szempontból kedvező helyzetben van, hiszen számos szélsőséges időjárási jelenség nem jellemző rá, de a mai változó világban senki sem lehet teljes biztonságban. Ebből kiindulva tanulmányom célja, hogy felhívja a figyelmet, mind a katasztrófa-megelőzés, mind az azt követő sürgősségi és rehabilitációs segítségnyújtás fontosságára, hiszen az emberi élet megóvása mindennél előbbre való.

A Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány által én is részese lehettem egy humanitárius segítségnyújtási akciónak egy különleges és elzárt országban, Mianmarban, melyet egy pusztító erejű ciklon sújtott 2008. május 2-án. Tanulmányom a humanitárius segélyezés jogszabályi alapjainak bemutatása után, ismerteti a katasztrófa körülményeit, majd az azt követő humanitárius segítségnyújtás főbb szereplőinek, a Baptista Szeretetszolgálat Alapítványnak, a burmai kormánynak, valamint a többi nemzetközi segélyszervezetnek a tevékenységét.

Konzulens: Dr. Padányi József mk. ezredes, egyetemi tanár

KATONAI KOMMUNIKÁCIÓ

A PK-1/PC ÉS A PK-1/GK MOZGÓ VEZETÉSI PONTOK HÍRADÓ TECHNIKAI RENDSZERÉHEZ ILLESZKEDŐ HÍRADÓ SZAKKIKÉPZÉSI PROGRAM KIALAKÍTÁSA.

Szerző: *Rózsa Gábor*

ZMNE BJKMK, Had- és biztonságtechnikai mérnöki szak

Azért választottam dolgozatom témájául ezt a területet, mert ezt tartom minden katonai szervezetben a működőképesség folyamatos fenntartása zálogának. Bízom benne, hogy az általam készített, munkám második felében ismertetésre kerülő kiképzési programmal én is hozzájárulhatok az újonnan bevezetett, illetve bevezetésre kerülő híradó komplexumok leendő kezelő állományának sikeres felkészítéséhez.

A feladat összetettnek bizonyult, hiszen követni kellett a korábbi programok gondolatmenetét és felépítését, hogy az illeszkedjen a szakkiképzés rendszerébe, valamint figyelembe kellett venni az azok kiadása óta eltelt időben bekövetkezett változásokat, azok hatását, továbbá az új technikai eszközök képességeit, szolgáltatásait, alkalmazási lehetőségeit.

Munkámban először bemutatom azokat az új technikai eszközöket, berendezéseket, azok harcászatechnikai adatait, felépítését, rendeltetést, melyek alapját képezik a vezetési komplexumok híradó rendszerének. A második részben a magyar szakkiképzési program általános felépítése, az új program kialakításának szempontjai, valamint az általam kidolgozott új kiképzési program kerül ismertetésre.

Konzulensek: Dr. Németh András okl. mk. főhadnagy

Árvai András őrnagy

ANTENNARENDSZEREK IRÁNYKARAKTERISZTIKÁJÁNAK HÁROMDIMENZIÓS SZIMULÁCIÓJA

Szerző: *Salamon Dániel*

ZMNE BJKMK, Villamosmérnöki szak

A polgári, katonai és speciális rendeltetésű korszerű vezeték nélküli elektronikus hírközlő rendszerekkel megvalósítható összeköttetések tervezésének alapvető problematikája a rádiófrekvenciás szempontból zavart környezetben való működés feltételeinek biztosítása. A különböző irányokból érkező zavaró interferenciák elleni védekezés alapvetően az alkalmazott antennakonstrukciók iránykarakterisztikájának rugalmas kialakításában rejlik, melyek számítása, vizsgálata és tervezése eddig meglehetősen bonyolult matematikai apparátust, hosszú időt igényelt.

A dolgozat témája az elemi antennákból felépülő tetszőleges geometriájú rendszerek sugárzási karakterisztikájának szimulációja, egy C++ programozási nyelven írt, saját fejlesztésű, magyar nyelvű, könnyen kezelhető szoftver segítségével. A program lehetőséget biztosít különböző rendeltetésű (polgári és katonai) vezeték nélküli kommunikációs rendszerek adott feladatra és elektromágneses környezetre optimalizált antennáinak, illetve antenna rendszereinek megtervezésére, nagy nyereségű, élesen irányított, speciális formájú iránykarakterisztikák előállítására.

A karakterisztikák nagyfelbontású, grafikus megjelenítésnek, egymásra rajzolásának köszönhetően, a program lehetővé teszi azok szemléletes összehasonlítását, vizsgálatát, paramétereinek számítását. A sugárzási diagrammok matematikai leírása és látványos ábrázolása a tervezés folyamatának megkönnyítése mellett hathatós segítséget nyújthat az antennák és antennarendszerek oktatásának szemléletesebbé tételében, a hallgatók felkészülésének, a tananyag megértésének megkönnyítésében.

A dolgozatban, a program fejlesztése közben megoldandó antennaelméleti, matematikai és programozási anomáliák ismertetése mellett, példákon keresztül bemutatásra kerülnek a szoftver kezelő és grafikus felületei, működése, beállítási, valamint alkalmazási lehetőségei (hírközlés, radartechnika) és továbbfejlesztésének irányvonalai.

Konzulens: Dr. Németh András okl. mk. főhadnagy

AZ INCIDENSKEZELŐ KÉPESSÉG ELEMZŐ-, ÉS NYOMBIZTOSÍTÓ FUNKCIÓI

Szerző: *Szabó András*
ZMNE BJKMK,
Védelmi vezetéstechnikai rendszertervező szak, MSc

E dolgozat célja az olvasó számára egy egységes kép kialakítása az információvédelem egyik szakterületéről, az elektronikus incidenskezelésről.

A biztonság trendjeit követő olvasó bizonyára találkozott már az egyéni felhasználók számára tervezett biztonsági alkalmazásokkal (alkalmazás tűzfal, operációs rendszer biztonsági naplói, víruskereső), de valószínűleg ritkán a hálózati oldalon települő azonos feladatokat ellátó biztonsági funkciókkal (hálózati tűzfal, naplózó funkció, hálózati víruskezelő funkció, forgalom menedzsment). Végképp nem az incidenskezelés különböző funkcióival (Behatolás érzékelő funkció, Sérülékenység menedzsment funkció, Központi naplózó és naplóelemző funkció, Adathordozó elemző funkció).

Napjainkra jellemző tendencia, hogy a szeparált biztonsági funkciókat felváltotta a központi incidenskezelő funkció. A központosított incidens kezelés a biztonsági funkció összehangolásával, szinkronizálásával javítja a hálózatvédelmet, valamint aktív reagálással csökkenti az informatikai károkat.

A dolgozat katonai aktualitását az adja, hogy a védelmi célú hálózatok, kritikus informatikai infrastruktúrák szolgáltatási szintjét, reagáló-képességét befolyásoló tényezőkre fel kell készülni, a hálózatok robusztusságát preventív és pro-aktív biztonsági funkciókkal fenn kell tartani.

Az üzembiztos működés és a rendelkezésre állás fenntartása érdekében a kritikus infrastruktúrával rendelkező szervezeteknek fel kell készülniük az esetleges incidensek hatékony kezelésére. Ennek érdekében ki kell alakítani a kompromittált hálózatok, rendszerek felderítésének, és a nyomok elemzésének funkcióját. Az elkövetők utáni nyomozás, valamint az ellenük indított jogi lépések feltétlenül szükségessé teszik a hiteles bizonyíték-szolgáltatást.

Konzulensek: Dr. Kassai Károly alezredes
Dr. Németh András okl. mk. főhadnagy

BÚVÁRKOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSA ÉS FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI A MAGYAR HONVÉDSÉG SPECIÁLIS ALEGYSÉGEINÉL

Szerző: *Károly Krisztián*

ZMNE BJKMK, Had- és biztonságtechnikai mérnöki szak

Az emberiséget régóta foglalkoztatja a víz alatti világ megismerése, illetve hogy katonai, vagy más célból a víz alatt hosszabb időt töltsön el. Ez a kíváncsiság, illetve igény vezetett a búvárkodás kialakulásához, rohamos fejlődéséhez és széleskörű elterjedéséhez.

A katonai vonatkozások tekintetében elmondható, hogy a Magyar Honvédség (MH) is több területen alkalmaz katonai búvárokat, többek között felderítési, műszaki és tüzserész feladatok végrehajtására. A dolgozat címéhez igazodva, elsősorban a katonai célú igények kielégítése, valamint speciális alkalmazások szemszögéből tárgyalom a búvárkommunikáció kérdéskörét, megvizsgálva annak lehetséges fejlődési irányait.

A Honvédségnél csapatpróbára kerülő búvárkommunikációs berendezések teljesen új területet nyitottak mind a katonai búvárkodás, mind pedig híradás esetén a Honvédségen belül. Ennek is köszönhetőek az előforduló problémák, melyek átgondolása és a megfelelő lépések megtétele nagyban hozzájárulhat a búvárkommunikációs berendezések alkalmazhatóságának és hatékonyságának növeléséhez. Ez a gondolat is vezérelt, amikor a problémák felvetésén túl saját elméleti és gyakorlati ötleteimet is megfogalmaztam a búvárkommunikáció biztosításáért felelős szakemberek felé.

Konzulens: Dr. Németh András okl. mk. főhadnagy

HIERARCHIKUS ADATÁTVITEL MEGVALÓSÍTÁSA A TOPCIS HARCVEZETÉSI RENDSZERBEN MRR RÁDIÓHÁLÓK TRANSPARENS ASZINKRON ADATKOMMUNIKÁCIÓS CSATORNÁIN.

Szerző: *Németh Szabolcs*

ZMNE BJKMK, Villamosmérnöki szak

A tábori számítógépes csapatvezetési rendszer (C4I) a műveleti harcászati vezetés és irányítási rendszer részeként az alkalmazás teljes mélységében összefogja, illeszti, tárolja, elosztja, elemzi, szemlélteti az automatizált harcvezetési rendszer elemeitől digitális formában érkező adatokat.

A C4I rendszerek hatékonyságának egyik legmeghatározóbb tényezője, hogy az alkalmazott hírendszer milyen mértékben képes kiszolgálni a C4I rendszer adatkommunikációs igényeit az egyes vezetési pontok, és a harcvezetési rendszerhez kapcsolódó további felhasználók, terminálok között. Az alkalmazott hírendszer informatikai szolgáltatásainak az OSI modell alsó három rétegét kell lefednie, míg a felső négy réteg szolgáltatásait a harcvezetési szoftverek implementálják.

Taktikai, illetve harcászati szinten (zászlóalj, század, szakasz) az adatátviteli igényeket a rendszeresített digitális URH rádióeszközöknek (MRR) kell kiszolgáltatnia, mint egyedüli technikai eszközöknek, melyek eleget tesznek a taktikai alkalmazás követelményeinek (mobilitás, alkalmazhatóság, fizikai követelmények, titkosítás, integritás). Azonban mivel az MRR rádiók csak transzparens adatátvitel, illetve az X.25 protokoll használatának hardveroldali feltételeit teremtik meg, a C4I rendszerek adathálózati igényeit csak korlátozottan, további hardverelemek és/vagy szoftveroldali kiegészítések segítségével képesek kielégíteni.

A ZMNE BJKMK Híradó Tanszékén egy kutatási program keretében, a TOPCIS tábori számítógépes harcvezetési rendszer adatkommunikációjához általam fejlesztett kísérleti szoftver ezen követelményrendszert szem előtt tartva általánosan valósítja meg az adatszétosztás és gyűjtés központosított vezérlését transzparens aszinkron csatornán.

Konzulens: Dr. Németh András okl. mk. főhadnagy

TÜZSZERÉSZ FELADATOK VÉGREHAJTÁSÁNAK ADMINISZTRATÍV TÁMOGATÁSA INFORMATIKAI MEGOLDÁSOKKAL

Szerzők: *Majoros Dániel*

ZMNE BJKMK, Had- és biztonságtechnikai mérnök szak

Pallag Balázs László

ZMNE BJKMK, Had- és biztonságtechnikai mérnök szak

A Magyar Honvédség kötelékében szolgálatot teljesítő tüzészszerészek feladata – a missziós területeken, illetve háború sújtotta övezetekben való helytállás mellett – a világháborúk óta hazánk földjében nyugvó, gyakran sérült gyújtójú, pusztító erejű bombák hatástalanítása. Ezzel kapcsolatban évente több ezer riasztást kaphatnak, amelyek szabályos dokumentálása és archiválása a hagyományos papíralapú megoldásokkal jelentős többletterhet jelent az amúgy is intenzíven foglalkoztatott szakemberek számára.

Mivel úgy gondoltuk, hogy az adminisztratív feladatok egyszerűsítésével könnyíthetünk a Magyar Honvédség tüzészszerészeinek terhein, megpróbáltunk valamit tenni ezen cél elérése érdekében. A megoldást egy informatikai alapkra helyezett tüzészszerész ügykezelő, nyilvántartó és adatbázis-kezelő program létrehozásában láttuk, amely megkönnyíti és felgyorsítja az esetek dokumentálását, illetve az intézkedések kiadását a bejelentéstől a lezárásig, továbbá biztosítja azok végleges archiválását későbbi kutatások és statisztika készítése céljából.

Konzulenesek: Dr. Németh András okl. mk. főhadnagy

Tibenszkyné Főrika Krisztina adjunktus

**KÖRNYEZETBIZTONSÁG ÉS
KÖRNYEZETVÉDELEM**

A MEGÚJULÓ ENERGIAFAJTÁK ISMERTETÉSE, ÉS AZOK ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI MAGYARORSZÁGON

Szerző: *Kasza Anett*
ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

Napjainkban egyre inkább a figyelem középpontjába kerülnek a megújuló energiaforrások, melynek oka, hogy alkalmazásuk környezetbarát, és egyelőre ugyan csekély mértékben, de csökkentik Magyarország energiafüggőségét. Ezek a történések sarkalltak arra, hogy mélyebben elmerüljek az alternatív energiafajták tanulmányozásában.

Pályamunkámat az Európai Unió környezetpolitikájának bemutatásával kezdem, majd ismertetem Magyarország Uniós tagsággal járó kötelezettségeit is. Dolgozatom fő vázát a hazánkban relevánsnak tekinthető megújuló energiafajták alkotják, melyek pozitív és negatív tulajdonságait is részletesen vizsgáltam. Továbbá rámutattam azokra a hiányosságokra, melyek gátját képezik ezen energiahordozók szélesebb körben való elterjedésének.

A hiányosságok kutatásával párhuzamosan olyan megoldásokat kerestem, melyek a gyakorlatban is alkalmazhatóak lennének, nem csak egy papíron szereplő tervezet részeit képezhetnék.

Konzulens: Dr. Földi László mk. alezredes, egyetemi docens

A TŰZOLTÓK BEAVATKOZÁSÁNAK SEGÍTÉSE A VESZÉLYES ANYAGOK SZÁLLÍTÁSA SORÁN BEKÖVETKEZETT BALESETEKNÉL

Szerző: *Noskó Zsolt mk. tű. főhadnagy.*
ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatás szak

Egy olyan technológiát kívánok megcélózni, amelyet szinte minden ember használ, működtetése nem igényel különösebb informatikai ismereteket, mégis korlátlan lehetőségeket kínál a tűzoltók és katasztrófavédelmi szakemberek munkájában. A gyakorlati alkalmazás létjogosultságának bizonyítására egy konkrét probléma megoldását fogom prezentálni, beleértve az első csapatpróba tapasztalatait is.

A mobiltelefonok nyújtotta lehetőségeket megvizsgálva egy olyan „adatbázis-kezelő” alkalmazást kívánok készíteni, amely az átlagos hordozható telefonokon is futtatható. A program mind a káreseteknél elsődleges beavatkozást végző tűzvédelmi, katasztrófavédelmi és más rendvédelmi szakemberek, mind pedig a közúti forgalomban részt vevő civilek számára hatékony segítség egy veszélyes árut szállító jármű baleseténél. A program gyakorlatok során, ellenőrzésekkor és éles helyzetekben is alkalmazható, a távolsági felderítés során, információszerzés céljából, vagy a beavatkozáshoz szükséges adatok kereséséhez.

A beavatkozást végző tűzoltók gyakran „vakon” kezdenek neki a mentésnek, mivel nincs elegendő információ a rájuk váró veszélyről.

A tesztelés több tűzoltóságon, eltérő beosztású tűzoltók segítségével történik, melynek eredményét a későbbiekben bővebben is ki szeretnék értékelni. A rendszerfejlesztési munka eredményessége érdekében a csak a csapatpróba kiértékelését követően mondható ki.

A tanulmány segítségével rá kívánok mutatni egy olyan informatikai eszközre, amely lehetővé teszi a kárhelyszíni adatbázis-kezelést, meggyorsítja az információk feldolgozását, alkalmazásával a passzív beavatkozási idők csökkenhetnek, a kárfelszámolás biztonságosabbá válhat, s így a tűzoltóság munkája hatékonyabb lehet.

Konzulens: Dr. Komjáthy László

AZ ÖBÖL-HÁBORÚ KÖRNYEZETI HATÁSAI

Szerző: *Kiss Roland*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

Az Öböl-háború a hidegháború óta az egyik legjelentősebb katonai konfliktus volt. Kutatásom a háborút a környezet szempontjából vizsgálja és bemutatja a környezetszennyezés megannyi formáját, amelyek előfordultak a háború során. Részletesen bemutatva az iraki-iráni háború vegyi hadviselését és a két ország vegyi fegyver fejlesztését, majd ismertetem a kialakult új háború történetét és a körülményeit. Ennek fényében foglalkozok a valaha volt legnagyobb olajszennyezéssel, az égő olajkutakkal és a tengert ért olajkárokkal. Szó lesz a járművek és a hadi események okozta légszennyezésről. A szegényített urán lőszeres fejlődésével, használatával és hatásaival részletesen foglalkozok, bemutatva a lövedékek elsődleges és másodlagos hatásait. Végül pedig a háború majdnem kétszáz ezer beteg veteránjának esetét vizsgálom meg. Ismertetem az Öböl-háború szindrómaként elhíresült betegségcsoport tüneteit és a lehetséges kórokozókról kidolgozott elméleteket.

A dolgozat időszerűségét az, adja, hogy túl a beteg katonák kérdésén, az egykori szennyezett harcműveken ma is harcok dúlnak és a mai katonák bizonyos anyagoktól épp úgy veszélyben vannak, mint a 17 évvel ezelőtti társaik.

Konzulensek: Dr. Földi László mk. alezredes

Dr. Kaiser Ferenc

HA LEÁLL PAKS... AZ ATOMENERGIA HIÁNYA ÉS HELYETTESÍTÉSI LEHETŐSÉGEI MAGYARORSZÁGON

Szerző: *Muntyán Ferenc*
ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

Az elektromos áram mindannyiunk életében fontos szerepet tölt be, szükségleteink kielégítésére és szolgáltatások biztosítására is használjuk, a XXI. századi civilizáció alapja.

Jelenleg a Földön körülbelül 6,7 milliárd ember él, amely szám rohamosan emelkedni fog a jövőben. Ma nagyjából 1,6 milliárd ember nem jut hozzá a villamosenergiához. A fejlődő országok is egyre többet fognak igényelni, ráadásul azok is követelni fogják, akik eddig nem jutottak hozzá.

Magyarországon a paksi atomerőmű a hazai szükségletek közel 40%-át fedezi. Összehasonlítva más energiatermelővel, az atomenergia lényegesen olcsóbban állít elő áramot, leszámítva a radioaktív hulladékokat, környezetbarát módon. Nagy teljesítménnyel, magas kihasználtság mellett üzemel, így az áramtermelés szilárd alapját képezheti.

De mi történne, ha hirtelen leállna a paksi atomerőmű? Mivel lehetne pótolni a kiesést? Mely energiatermelők lennének alkalmasak a kiesett energia pótlására? Milyen hatásai lennének a környezetre és nem utolsósorban, milyen hatással lenne az atomenergia hiánya a nemzetgazdaságra?

Célom felhívni a társadalom figyelmét az atomenergia hiányának következményeire és fontosságára a hazai áramtermelésben. A paksi atomerőmű üzemidő-hosszabbítása kapcsán felmerült viták, ellenérvek aktuálissá teszik a témát.

A pályamunkában törekedtem a közérthetőségre, mert tovább folytatva a kutatómunkát, tervezem kutatási eredményeimet publikálni nemcsak szakmai folyóiratokban.

*Konzulensek: Dr. Horváth Kristóf
Kolossa Sándor
Dr. Zellei Gábor ny. pv. ezredes*

MILLENNIUMI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA AZ AFRIKAI KONTINENS FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSE, A KÖRNYEZETI VESZÉLYEK CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN

Szerző: *Harján Stefánia*
ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

Afrika évszázadok óta a legelmaradottabb kontinens címet viseli. Lakosai nagyobb részének — a többi földrészhez képest — napi szinten kell megküzdnie az élelemért, a biztonságos iható vízért, az alapvető közegészségügyi ellátásért mindamelllett, hogy sok helyütt nincs megfelelő infrastrukturális hálózat, kormányzatuk sokszor korrupst eszközökkel él, konfliktusok és természeti katasztrófák tizedelik meg őket, valamint a nemzetközi segélyek sem elegendőek.

Ezt a problémát a nemzetközi közösség már jó ideje felismerte. Egy olyan támogatási és eljárási rendszert dolgozott ki ezen problémáknak a kezelésére, melyet nemzetközi fejlesztésnek hív, és amelynek célja, hogy biztosítsa minden fejlődő ország számára — akik ilyen problémákkal néznek szembe — a későbbi fenntartható fejlődést, csökkentve a környezeti és egyéb veszélyeket.

Dolgozatom célja, hogy a történelem eddigi legnagyobb törekvését és kötelezettségvállalását mutassam be az iránt, hogy 2015-ig a fejlett országok világszerte felszámolják az éhezést, a nyomort, a kirekesztettséget, csökkentve az egyenlőtlenséget, miközben a fejlődő országok fejleszthetik gazdaságukat, államigazgatásukat és biztosíthatják a környezet fenntarthatóságának feltételeit. Ezen kötelezettségvállalást, 8 pontból álló Millenniumi Fejlesztési Célok-nak nevezték el, melyeket 2000 szeptemberében a Millennium Csúcstalálkozón határoztak meg.

Egy éves kutatásom eredményeként elmondhatom, hogy más régiókkal ellentétben, Afrikában igen komolyan meg kell dolgozni azért, hogy eredményeket érjenek el. Ez leginkább gyarmati mivoltából, ásványkincsekben gazdag földterületeiből — ami idáig leginkább negatívum volt, mintsem például gazdaságfejlesztő —, azzal összefüggő konfliktusaiból, a nagyfokú iskolázatlanságból és más hátrányos tényezőiből ered.

Konzulens: Dr. Földi László mk. alezredes, egyetemi docens

KRIMINALISZTIKA

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁS KÖZBIZTONSÁGI VETÜLETEI

Szerző: *Pálfi Imre*

RTF, Büntetés-végrehajtási szak

Dolgozatomban a büntetés- végrehajtás helyét és szerepét taglalom a közbiztonsági rendszeren belül, ezen rendszerek egymásra hatását. A dolgozat célja a büntetés-végrehajtás biztonsági rendszerének alapos bemutatása, elemeinek és azok működésének felvázolása, valamint az egész rendszer jelentősége a közbiztonság szempontjából. Céllal tűztem ki, hogy fellajstromozzam azokat az eszközöket és módszereket, amelyek segíthetnek a büntetés-végrehajtás biztonsági vetületeinek megismeréséhez, mélyebb bemutatásához.

Bevezető után néhány mondatban ismertetem dolgozatomban célját és azokat a kutatási módszereket, melyeket alkalmaztam. Történeti kitekintés alapozza meg az alapvető ismereteket, majd a nemzetközi elvárások vázolója után a hazai büntetés- végrehajtást mutatom be ezen elvárások tükrében. Mindezek után kitérek magának a közbiztonság rendszerének megfogalmazására, elemeinek rövid bemutatására, és a büntetés- végrehajtás besorolására ezen elemek közé, valamint szerepére a közbiztonsági rendszerben. Itt kifejtem a büntetés-végrehajtási szervezet célját, feladatát, és taglalom a biztonsági rendszernek elemeit.

A büntetés- végrehajtás kiemelt szerepét és veszélyeztetettségét mutatom be az intézetekbe bekerült jellemzően tiltott tárgyakon keresztül, valamint hangsúlyozom a korrupció, a látogatások és az elítéltek részére küldhető csomagok biztonsági rendszerekre való veszélyességét.

A közbiztonság és a büntetés- végrehajtás biztonsági rendszereinek közös problémái közül kiemeltem egyet és megoldási javaslatot teszek ennek orvoslására külföldi minta bemutatásával.

Konzulens: Dr. Nádasi Béla bv. alezredes, főiskolai tanársegéd

BŰNCSELEKMÉNY ELBÍRÁLÁSA FEGYELMI JOGKÖRBE

Szerző: *Pávlicz Izabella*
RTF, Igazgatásrendészeti szak

Pályamunkám öt fejezetből áll. Az első fejezetben az igazságszolgáltatási rendszerekkel foglalkozok, amelynek alapján megállapítható, hogy a bűncselekmény elbírálása fegyelmi jogkörben kivétel a legalitás elve alól, hiszen a katonai ügyész katonai vétség elkövetése esetén nem emel vádat, hanem az ügyet fegyelmi eljárás elé utalja. Ebből a szempontból ez a jogintézmény a helyreállító igazságszolgáltatási rendszerhez tartozik, mert alkalmas a megsértett jogrend gyors helyreállítására. A második fejezetben a történeti áttekintéssel foglalkozok. Pályamunkám harmadik fejezetében rövid nemzetközi kitekintést végeztem, és a rendelkezésemre álló anyagok alapján úgy vélem, az országok szabályozási rendszere között - a szervezeti megoldásokat tekintve, különös tekintettel a katonai parancsnok jogkörére - különbséget lehet tenni, az angolszász vagy brit, illetve a kontinentális katonai igazságszolgáltatási rendszer között. Pályamunkám negyedik fejezetében, a hatályos jogi szabályozáson belül, három alfejezetet különítettem el. Az első alcímen belül foglalkozok azzal az elméleti kérdéssel, hogy a katonai bíróságot, különbíróságnak vagy szakbíróságnak kell tekinteni. Ebben a kérdésben azokkal a szerzőkkel értek egyet, akik a katonai bíróságot szakbíróságnak tekintik. A második alcímben a parancsnok büntető hatalmának alapjaival foglalkozok, amely nem áll ellentétben az alapvető nemzetközi dokumentumokkal, abban az esetben, ha a parancsnok döntése ellen a megfelelő garanciák mellett biztosított a bírói út igénybevétele. A harmadik alcímben a hatályos tételes jogi szabályozást elemzem. E fejezet lezárásaként összegzést, és de lege ferenda javaslatokat teszek.

Úgy vélem el kellene gondolkodni azon, hogy a korábbi szabályozáshoz hasonlóan, lehetőséget kellene adni arra, hogy a katonai ügyész a maximum 3 évi szabadságvesztéssel büntethető katonai büntett elkövetése esetén is visszadhassa az ügyet az illetékes parancsnoknak fegyelmi elbírálásra.

Konzulensek: Dr. Bögöly Gyula alezredes
Dr. Sléder Judit r. alezredes, főiskolai docens

MŰKINCSCSEMPÉSZET

Szerző: *Sári Enikő Petra*
RTF, Vámigazgatás szak

Dolgozatomnak célja, hogy kutatási módszerekkel megvizsgáljam, hogyan alakul Magyarországon a kulturális javak helyzete. Szeretném bebizonyítani, hogy a gazdasági, politikai és társadalmi változások nagymértékben befolyásolják az egyének és a műtárgyak viszonyát. Ennek a sajátos viszonyoknak a megfigyelése érdekében elengedhetetlenül fontosnak tartom a magyar és a külföldi hatályos jogszabályok megismerését. A Vám-és Pénzügyőrség aktuális feladatai közé tartozik a műtárgyakkal kapcsolatos legális-tevékenységek felügyelete, valamint az illegális megfékezése.

A műkincsekkel kapcsolatos hatósági feladatok ellátásához nem elegendő a szolgálati feladatok elvégzéséhez szükséges lelkesedés, hanem elengedhetetlen a művészet iránti elhivatottság is. A művészet nagy rajongójaként a műkincs csempészetet témaként azért választottam, hogy ezeket a hatósági feladatokat maradéktalanul el tudjam látni.

A korrekt tényfeltárás érdekében interjút készítettem a témát különböző szemszögből értő szakemberekkel. A társadalomkutatásra vonatkozó szakirodalomnak megfelelően kérdőívet állítottam össze, melyet a meghatározott módon kiértékeltem.

Az eredményeket szakirodalommal és jogszabályi hivatkozásokkal támasztottam alá vagy cáfoltam meg. Problémát jelent a témában az egyéni felelősség súlyának megítélése, a szakhatósági együttműködés hiányossága, a joghézagok, valamint a média sokszor kétes szerepe. A legnagyobb nehézség mégis a technika fejlődésének üteme és a kulturális javak terhére elkövetett bűncselekmények arányának fordítottságában rejlik.

Részletezem a műkincs csempészet visszaszorítását, elősegítő módszereket, a jogszabálysértés megakadályozásának lehetséges esélyeit. Dolgozatom végén elgondolkodtató javaslatot teszek.

Konzulens: Suba László, szakoktató

TÁRGYLEÍRÁS ERŐ- ÉS MUNKAGÉPEKRŐL

Szerzők: *Simon András RTF, Bűnügyi szak,*
Szítai Gyula RTF, Bűnügyi szak,

Napjainkban egyre többet hallani olyan bűncselekmények elkövetéséről, amelyeket a mezőgazdaságban használt gépekre, illetve gépekkel követnek el. Az ilyen ügyek nyomozása során az egyes járművek azonosítása különleges, egyedi alkatrészeinek a megnevezése kellő szakismeret híján szinte lehetetlen. Az egyes nyomozási cselekmények (krimináltaktikai módszerek) alkalmazása során (szemle, kihallgatás, körözés stb.) nélkülözhetetlen az erőgépek, valamint az erőgépek munkagépeinek, illetőleg ezek alkatrészeinek és felépítésének ismerete és pontos megnevezése.

Ezért tartottuk fontosnak feldolgozni a témát és elkészíteni a katalógust.

Úgy gondoljuk, hogy ennek segítségével a nyomozó hatóság tagjai fel tudják ismerni, és szakszerűen le tudják írni az adott munkagépet és alkatrészeit.

Konzulens: Dr. Anti Csaba László, főiskolai tanársegéd

TÁRGYLEÍRÁS - TESTÉKSZEREK

Szerző: *Lázár Mariann*
RTF, Bűnügyi szak

Dolgozatom tárgya a testékszerek. Választásom azért esett erre a témára, mivel korábban magam is viseltem ilyen ékszereket, nem látható helyen még ma is hordok néhányat. Dolgozatomban kitérek a testékszerek történetére is, de fő célom az ékszerekkel kapcsolatos minden fontos információt rendszerbe foglalni, így a formákat, anyagokat, a behelyezés folyamatát, illetve a viselés helyét, módját, a viselés veszélyeit, valamint az ékszer kivétele után maradó heget.

Kriminálisztikai szempontból fontosnak tartom, hogy ezt a fajta ékszerviseletet is be lehessen kategorizálni a mindennapi rendőri munka során. Ezek az ékszerek egyre elterjedtebbek, mindennapos viseletté váltak, de ennek ellenére sincs egységes megnevezésük. Tapasztalatom szerint sokszor még az ékszer viselője sincs tisztában azzal, hogy mi is a pontos megnevezése annak az ékszernek, amit visel, tehát ezt olyan személytől, aki teljesen idegen a testékszerek világában, el sem várhatjuk. Feltételezem, lesznek olyan testékszer viselési helyek dolgozatomban, amelyekre hétköznapi ember nem is gondolna. Kutatásom során megdöbbenő, számomra is ismeretlen viselési helyekkel találkoztam, főként az intim és a felületi testékszerek körében.

Dolgozatommal egy egységes rendszerbe kívánom foglalni a testékszereket, ezzel nyújtva segítséget az állományoknak a személyleírásban és tárgyleírásban. Számos esetben fontos lehet a testékszerek pontos leírása. Személyleírás akár élő személyek (körözött személy, eltűnt személy leírása), akár holttest (ismeretlen személyazonosságú, valamilyen okból felismerhetetlen holttest) esetében. Tárgyleírásnál is számtalan esetben találkozhatunk testékszerekkel, például házkutatás, helyszíni szemle vagy lefoglalás alkalmával. Nemcsak személykörözés, de tárgykörözés esetében szükséges lehet a testékszerek pontos leírása. Támpontként szolgálhat a katalógus ahhoz is, hogy milyen fajta ékszert hol hordanak, és hogyan is néz ki az ékszer viseléskor, mivel teljesen mást látunk belőle viselés közben.

Konzulens: Dr. Anti Csaba László, főiskolai tanársegéd

**LOGISZTIKA, HADITECHNIKA ÉS
HADITECHNIKA TÖRTÉNET**

A MAGYAR HONVÉDSÉG BÉKEIDŐSZAKI SZÁLLÍTÁSI FOLYAMATAI

Szerző: *Kürtössy Judit*

ZMNE BJKMK, Had- és biztonságtechnikai mérnök

A dolgozat/pályamunka első részében ismertetésre kerül a MH szállítási feladatainak struktúrája, csoportosítása, a katonai szállítási tevékenységek irányítása, a közbeszerzések hatása a szállítási feladatok végrehajtására, valamint részletesen elemzem a jelenlegi, konkrét szállítási feladatokat.

A második rész a szállítási folyamatok során felmerülő problémákat vizsgálja. Megoldásokat javasol a közúti és vasúti anyagszállítások, továbbá a személyszállítások szervezési problémáinak megoldására, a rakodások meggyorsítása érdekében szükséges fejlesztésekre. Feltárja a veszélyes anyagok szállítása során felmerülő hiányosságokat, a korszerűsítés érdekében szükséges változtatásokat. Felvázolja az egyes, szabványos felépítményrendszer kialakításának szükségességét, előnyeit.

Végül ismerteti hazánk azon új katonai szállítási feladatait, amelyek a NATO tagság következtében merülnek fel, és javaslatokat tesz az ezek végrehajtásához szükséges fejlesztésekre.

Konzulensek:

Dr. habil Horváth Attila alezredes, egyetemi docens

Dr. habil. Szabolcsi Róbert okl. mk. alezredes, egyetemi docens

A MAGYAR HONVÉDSÉGBEN ALKALMAZOTT MŰHOLDAS HELYMEGHATÁROZÓ ESZKÖZÖK, NAVIGÁCIÓS BERENDEZÉSEK ÉS AZOK HASZNÁLATA

Szerző: *Rábel Roland*

ZMNE KLHTK, Katonai vezetői szak

Az emberi társadalmak fejlődését hosszú időn át meghatározta a földrajzi helymeghatározás és tájékozás. Földrajzi helyzetük pontos ismerete nélkül őseink nehezen indíthattak volna felfedező utakat, hadjáratokat, valószínűleg az új kontinensek felfedezésének lehetősége is jelentős csorbát szenvedett volna. Az évek során az emberi elme határtalanságának köszönhetően egyre kifinomultabb technikák, módszerek, eszközök alakultak ki a helymeghatározásra.

Dolgozatom a jelen legmodernebb globális helymeghatározó rendszerét a GPS-t mutatja be, amely segítségével gyorsan, biztosan és megbízhatóan határozhatjuk meg pozíciónkat. A dolgozat foglalkozik a globális helymeghatározó rendszer működését biztosító elméleti háttérrel. Ismerteti globális helymeghatározás katonai vonatkozásait, illetve bemutatja a műholdas helymeghatározás katonai alkalmazásait haderőnemek tekintetében. A dolgozat ismereteket ad a Magyar Honvédségben alkalmazott különböző műholdas helymeghatározó eszközök és navigációs berendezések missziós körülmények közötti alkalmazásáról.

Konzulens: Dr. Kállai Attila mk. alezredes, egyetemi docens

A MISSZIÓKBAN SZOLGÁLÓKAT FENYEGETŐ RÁDIÓ-TÁVVEZÉRLÉSŰ BOMBÁK ÉS AZ ELLENÜK VALÓ VÉDEKEZÉS KÉRDÉSEI

Szerző: *Kiss Zsolt*

ZMNE BJKMK, Had- és biztonságtechnikai mérnök szak

A dolgozat témája a rádió-távvezérlésű alkalmi robbanótestek, bombák problémája és az ellenük való védelem lehetséges módjai. Célja, hogy reális képet fessen arról a halálos veszélyről, amely minden pillanatban fenyegeti egy részről a missziókban szolgálókat, más részről pedig bárkit, bármikor, és bárhol ahol a terrorizmus megjelenik.

A dolgozat első részében a szerző bemutatja az út menti alkalmi robbanóeszközök alkalmazásának rövid történetét.

A második részben található az alkalmi robbanótestek felépítése, működési elve, kiemelve a rádió-távvezérlésben használatos eszközöket, módszereket.

A harmadik fejezet bemutatja a működés folyamatát és megvizsgálja, hogy elektronikai hadviselési szempontból milyen energetikai viszonyok alakulhatnak ki, mik az elektronikai zavarás feltételei.

A negyedik fejezet az ilyen eszközök elleni védelem lehetséges eszközeivel, eljárásaival foglalkozik, bemutatja a leggyakrabban használt műszaki és elektronikai zavaró berendezéseket.

Konzulens: Dr. Ványa László okl. mk. alezredes, egyetemi docens

A REPÜLŐSZERKEZETEK HIDRAULIKA ELEMEL ÉS RENDSZEREI

Szerző: *Földi Imre hallgató*

ZMNE BJKMK RLI, Had- és biztonságtechnikai mérnöki szak

A hidraulikus berendezések a mai korszerű repülésben már általánosan elterjedt energiarendszerek. A hidraulikus irányítási rendszerek (és ezek kombinációi) széles körben megtalálhatók a légi járműveken. Feladatuk: a nagy erők és forgatónyomatékok kifejtése, illetve átvitele. Alkalmazhatóságát, a kisméretű és tömegű szerkezeti egységek teszik előnyössé.

Gyakorlatban történő megvalósítása például: a futómű kiengedése és behúzása, a fékek működtetése, szárny mechanizációk stb.

Ennek a tanulmánynak az egyik célja, olyan hidraulikus rendszerek és egységeik bemutatása, - a teljesség igénye nélkül - amely biztosítja a Repülőgépek hidraulikus és pneumatikus elemei c. tantárgy írott formában való megjelenését, mivel a tantárgyhoz nem áll rendelkezésre önálló jegyzet.

A másik cél, a tanulmányt kiegészítő a Neobook 5 multimédiaszerkesztő programmal készített elektronikus segédlet, amely több esetben dinamikájával teszi lehetővé a tanítás-tanulás határfokának javítását, valamint az ismeretek mélyebbi megértését és megértetését.

Konzulensek: Dr. Békési László nyá. okl. mk. ezredes, egyetemi docens

Dr. Szabó László nyá. okl. mk. alezredes, egyetemi docens

AIRSOFT – EGY MODERN KORI SZÁMHÁBORÚ, ÉS (KI)KÉPZÉSI MÓDSZER

Szerző: *Varga Csilla Orsolya*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitika szak

Az Airsoft Japánból indult. Egy a paintballhoz hasonló játékról, illetve sportról van szó, amely csapatépítő tréningre, (ki)képzésre alkalmas tevékenység. Ha mint sportról beszélünk az airsoftról, meg kell említenem, hogy az airsoft néhány főiskolán már testnevelés helyett is felvehető tantárgy. A ZMNE hallgatói közül is többen „játszanak” airsoftot.

„Milsim”-ként civileknek nem alkalmazható, de mégis egy taktikai-szimulációs, katonai, hagyományörző, honvédelmi nevelési célzatot is felölelő tevékenységről van szó. A fegyvertörvényben a paintballal ellentétben, az airsoft külön nem szabályozott, de légfegyvernek minősül, amely szabadon vásárolható, tartható a legtöbb országban, és legtöbb kontinensen. Néhány kiragadott példával szeretném illusztrálni helyzetét, többek között az Európai Unióból. Németországban korlátozással tartható, Hollandiában pedig mind a tevékenység, mint az airsoft fegyverek tartása tiltott.

Az airsoftnak a fiatalság számára kiváló (test)nevelő, honvédelmi elkötelezettséget propagáló funkciója is lehet. Az airsoftosok benne vannak a MATASZ-ban (Magyar Tartalékosok Szövetsége), van több egyesületük (44-es Bázis Egyesület, BKSE-Bevetés Klub Sport Egyesület) és Szövetségük (Airsoft Szövetség). Sportversenyeken, Bevetés Napján, Rendőrség napján, Honvédelem Napján, gyermek- és ifjúsági rendezvényeken rendszeresen tartanak bemutatókat.

Tudományos diákköri dolgozatomban szeretnék átfogó képet adni az airsoft eredetéről, elterjedéséről, a használt fegyverekről, játék és (ki)képzési módokról, és nem utolsósorban görcső alá szeretném venni a benne rejlő lehetőségeket, és az esetleges akadályokat is amelyek az airsoft elé gördülhetnek.

Bízom benne, hogy a téma felkelti a közönség és a szakma érdeklődését, amelyet prezentáció vetítésével, és esetleg airsoft fegyverek bemutatásával egészítenék ki.

Konzulens: Urbán Attila

AZ M-14P REPÜLŐGÉP MOTOR SZERKEZETI RÉSZEI ÉS JELLEMZÉSÜK

Szerző: *Vasas Róbert*

ZMNE BJKMK RLI, Had-és biztonságtechnikai mérnöki szak

Dolgozatom célja elsősorban az NFTC képzésben résztvevő fiatalok felkészítésében való multimédiás tansegédlet létrehozása volt. Ennek elkészítésekor azt tartottam szem előtt, hogy megfelelő háttértudást kaphassanak a Kanadába utazó hadnagyok, és tudjanak mire támaszkodni, mikor egy újabb típusú repülőgép kezelését kell elsajátítaniuk.

Véleményem szerint ezzel a tansegédlettel jelentősen könnyebb megismerni a Magyar Honvédségben még rendszerben álló oktató repülőgép motorját, mint például egy régi orosz nyelvű tankönyvből. Munkám hasonló repülőgép jellemzések alapjául szolgálhat mások számára, akik célul tűzik ki, hogy tansegédletet készítsenek hallgató-, illetve munkatársaik megsegítésére a munkában és az életben egyaránt.

Hiszen a Magyar Honvédség most nagy kivonások előtt áll, gondolok itt az L-39 Albatrosz szubszónikus kiképző gépre, a MIG-29-es vadászgépre, a Mi-24 harci és a Mi-8, illetve a Mi-17 szállító helikopterekre, melyek helyére rendszerbe kell állítani új konstrukciókat. Ezek jellemzéséhez felhasználható a munkám gondolatmenete.

Konzulensek: Dr. Szabó László nyá. okl. mk. alezredes, egyetemi docens

Dr. Békési László nyá. okl. mk. ezredes, egyetemi docens

JAK 52 KÖNNYŰ OKTATÓ REPÜLŐGÉP SÁRKÁNSZERKEZETÉNEK BEMUTATÁSA

Szerző: *Szabó Zsolt Balázs*

ZMNE BJKMK RLI, Had-és biztonságtechnikai mérnöki szak

Jelen dolgozatom témájául a JAK 52 könnyű oktató repülőgépet választottam. Fő témám a JAK 52 repülőgép sárkányszerkezete. Dolgozatom elődjének tekintem a Dr Szabó László okleveles mérnök alezredes és Varga Béla okleveles mérnök alezredes által készített „JAK 52 repülőgép multimédiás elektronikus tansegédlet”-et, mely a kor előrehaladtával újboli átdolgozásra, kiadásra szorult.

Ezen dolgozattal célul tűztem ki magamnak, hogy a civil vagy katonai élet különböző területeiről érkezett az NFTC programban részt vevő pilótanövendékeket segítsen a tárgyi felkészítésben. Dolgozatomat bár mérnök szemmel készítettem, úgy fogalmaztam, hogy a tökéletes megértéséhez nem szükséges mérnöki előképzettség.

A pilótanövendékek képzésében fontos szerepet tölt be a JAK 52 repülőgép, ezzel a géptípussal kezdik meg pilóta pályafutásukat, ezért ezen a típuson elért eredmények, megszerzett tudás egész pályafutása során meghatározó lesz.

A könnyebb tanulhatóság érdekében a dolgozatot elektronikus tansegédlettel láttam el.

Konzulensek: Dr. Békési László nyá. okl. mk. ezredes, egyetemi docens

Dr. Szabó László nyá. okl. mk. alezredes, egyetemi docens

SZOCIOLÓGIA, PSZICHOLÓGIA

A CIMIC SZOCIOLÓGIAI JELLEGŰ KUTATÁSA

Szerző: *Lóderer Balázs*
PPKE BTK, Szociológia szak

A TDK dolgozatom a *CIMIC* és a *civil szervezetek* közötti együttműködésről szól. Kutatási szempontból interdiszciplináris terület a hadtudomány és a szociológia tudománya között. A *CIMIC* szó az angol Civil–Military Co–Operation rövidítéséből származik, civil – katonai együttműködést jelent.

Kutatásom témája azért rendkívül érdekes, mert – véleményem szerint – egy olyan archaikus szervezet, mint a hadsereg, nyit a modern civil szervezetek felé. A vizsgálati módszertanon és a konkrét kutatási eredményeken túl, a könnyebb átláthatóság végett, leíró jelleggel ismertetem a *CIMIC* feladatkörét, tevékenységét, tagjait, és a civil szervezetekkel való együttműködését. Továbbá röviden vázolom hazánk és a NATO kapcsolatának történetét, a *CIMIC* meghatározását, definícióját, céljait. Bemutatom – a mennyiségi keretekhez mérten – a „civil szférát” mind szociológiai, mind katonai értelemben vett jelenséget és annak definícióját.

A *CIMIC* civil szervezetekkel történő együttműködését egy régi és egy új dolog találkozásának is tekinthetjük. Az állam strukturális rendszerét szemügyre véve, a kormányzó hatalmon kívül a történelem során egyetlen egy állandó pontot találhatunk, mégpedig a mindenkori hadsereget. A hadsereg egy régi állami szerv, amely nagy szereppel bír, és a társadalomban való szerepe jóformán az emberiség kezdetéig nyúlik vissza. A hadsereg megnevezésétől és típusától – a banderíalistól a profi állami hadseregig – függetlenül, az államalapítástól kezdve szerves része a magyar társadalomnak. Mivel a Magyar Honvédség *CIMIC* képessége nagyrészt missziós területeken van jelen, tevékenységének döntő hányadát ott folytatja, ezért a vizsgálat a lehetőségekhez mérten külföldi civil szervezetekre is kiterjed.

Bízom benne, hogy a több mint két évig tartó kutatói munkámmal sikerült a *CIMIC* képesség tevékenységének egy kis szegmensét feltárnom, és a kutatási eredmények tükrében az ott szolgálatot teljesítők későbbi munkáját valamilyest segítenem.

Konzulensek: Kolossa Sándor
Balázs Zoltán, Phd

AZ ISKOLAI ERŐSZAK KOMPLEX VIZSGÁLATA EGY TÖBBFUNKCIÓS KÖZÉPISKOLÁBAN

Szerző: *Juhász Ágnes Orsolya*
RTF, Bűnügyi igazgatási szak

Valamennyien emlékezhetünk magunk is arra, amikor egy gyerekcsoport tagjaként elkövetői vagy áldozatai voltunk kisebb-nagyobb ugratásoknak. Lélekben átéltük a „Pál utcai fiúk” főszereplőjének, a megalázott, majd hőssé váló kis Nemecek Ernőnek szívszorító történetét is, vagy olvashattuk Karinthy felejthetetlen írását: „A röhög az egész osztály”-t. Ha Goldonig „A legyek ura” című realiztikus eszközökkel megformált szigettörténetét olvassuk, egyre erősebben érezzük, hogy az eseménysornak van egy mélyebb, jelképi szférája, mely arra figyelmeztet, hogy a modern polgári társadalom embertelen káoszából és küzdelmeiből az ember – gyerekkortól kezdve – lesüllyedhet a tényleges vademberi állapotba.

Kutatásom célja azoknak a tényeknek és összefüggéseknek a feltárása, hogy egy többfunkciós középiskolában mennyire van jelen az erőszak, milyen megnyilvánulásai vannak a jelenségnek. Arra is kerestem a választ a különböző iskolatípusba járó diákok érintettségébe, vizsgáltam mennyire ismerik a társas együttélés írott és íratlan szabályait, s miért szegik meg ezeket? A bevezető és elméleti alapozás után bemutatom a kérdőíves felmérés eredményeit többféle megközelítésben. A középfokú oktatásban az osztályfok emelkedésével csökken az erőszakra való hajlam. A fiúk jobban érintettek, mint a lányok. A tanulók ismerik az iskolai szabályokat, s tudatosan szegik meg, mivel nincs visszatartó erő. Az alföldi kisvárosban végzett önálló kutatási eredményeim összegzése során nemcsak a tényeket írtam le, hanem minden kérdéskörnél kerestem az okokat s rámutattam az erőszakos reagálások, reflexiók társadalmi hátterére is. Több helyen konkrétan mutattam rá a rendőrség szerepére a problémák kezelésében.

A dolgozatban hangsúlyoztam: meg kell tanítani a gyermekeket arra, hogy ne féljenek jelezni azt, ha bántják őket, mert segítséget kaphatnak.

Remélem, munkámat a téma iránt érdeklődők is haszonnal forgathatják.

Konzulens: Dr. Tarján Gábor, főiskolai docens

CSAVARGÓ FIATALOK (A FIATALKORI BŰNÖZÉS TÁRSADALMI OKAI ÉS AZ ERRE ADOTT RENDŐRSÉGI VÁLASZOK)

Szerző: *Nagy Nikoletta Petra*
RTF, Bűnügyi igazgatási szak

A napjainkban aktuális fiatalkori csavargás problémájának megismeréséhez az elméleti háttér és korábbi kutatások adták a vezérfonalat. Dolgozatomban részletesen foglalkozom a serdülőkori csavargást kiváltó társadalmi okokkal, a családi körülményekkel, a baráti körökkel. Bemutatom a szocializációs zavarokból, környezeti ártalmakból esetlegesen adódó, csavargó fiatalok által elkövetett bűncselekmények fajtáit, társadalmi súlyosságát, majd ezek ismeretében a megelőzés el nem engedhetetlen szükségességének fontosságát ismertetem. Kerettémaként a serdülőkori csavargást, bandákba verődést választottam, mint a szülői kapcsolatok hiányának, kielégítetlenségének következményeként adott válasz.

Dolgozatom középpontjában a saját vizsgálatom áll, melyhez az ötletet e témakör iránt érzett érdeklődésem szolgáltatta. Kutatásom célja az volt, hogy összehasonlítsam a fővárosi és vidéki középiskolások társadalmi környezetét. Ugyanakkor szerettem volna „első kézből” válaszokat kapni a dolgozatom elméleti részének írásakor magamban feltett kérdésekre.

Külön kiemelem a rendőrség közreműködését, amelyhez egyrészt szakmai programokat tanulmányoztam át. Másrészt kutatásom során az adott középiskolákhoz legközelebb eső rendőrkapitányságokat megkeresve, tőlük adatokat, saját tapasztalatokat kaptam és bűnmegelőzési munkájuk megismeréséhez adtak jelentős segítséget. A rendőrök a problémákat is megosztották velem. A rendőrség munkája „körülöleli” dolgozatomat.

Vizsgálatom módszernek az interjúkészítést választottam, mert ez lehetőséget biztosít arra, hogy olyan információkat és összefüggéseket tárjak fel, amelyek egy kérdőíven alapuló kutatás esetében nem kerülnének felszínre. Emellett empirikus úton, célzott megfigyeléseken alapuló tapasztalataimra is nagyban támaszkodtam.

Konzulens: Dr. Tarján Gábor, főiskolai docens

ERŐSZAK A MODERN TÁRSADALMI FOLYAMATOKBAN - KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A FUTBALLHULIGANIZMUSRA

Szerző: *Király Gábor*
RTF, Bűnügyi szak

A dolgozat elsősorban az erőszak fogalmát járja körül. Ezen szó jelentése egyértelmű mindenki számára, a szó hallatán azonban mindenki más-más dolgra, történésre, jelenségre, avagy esetlegesen személyre gondol. Sokaknak – ahogy e munka szerzőjének is - a futballpályák környékén tapasztalható ellenséges légkör, illetve az ott jelenlevő erőszakmotívumok jutnak az eszébe akkor, mikor meghallja ezt szót.

Ilyenkor kicsit elgondolkodhatunk, és kérdéseket fogalmazhatunk meg, mely kérdésekre sokszor nem adható kategorikus válasz. Milyen életkori korzakokon juthat túl egy egyszerű futballhuligán? Valóban egyszerű gondolkodású-e egy futballhuligán? Milyen lehet az értékrendje egy „modernkori harcosnak”, illetve kik érintettek ebben a rétegben? Az indulatoknak van-e korlátja? Miért van szükség az ökölharcokra? Unaloműzés az egész, a globalizmus átka, avagy ennyire erős kötöttségek következménye a futballháború? Kik a „társadalom fekete bárányai” számukra? A kluboknak, a játékosoknak és a médiának milyen szerepe van, meg tudják-e fékezni a lumpen réteg cselekedeteit? Valóban meggondolt lépés-e az a klubok részéről, hogy egyre drágább jegyeket árulnak, és így a szegényebb, de egyúttal a csapathoz kötődő szurkolók kiszorulnak a stadionokból? A zéró tolerancia alkalmazása, avagy az alkotmányos alapjogok tiszteletbe tartása? Melyek a társadalom reakciói? Melyek a generáló okok?

Ilyen és ehhez hasonló érdekes kérdésekre próbál választ adni az Erőszak a modern társadalmi folyamatokban – különös tekintettel a futballhuliganizmusra c. pályamunka, mely egyrészt a szerző futball iránt érzett rajongása, másrészt a társadalomban rendvédelmi tisztként betöltött szerepe miatt az erőszak elleni fellépés jegyében íródott.

Konzulens: dr. habil. Kozáry Andrea, főiskolai tanár

**MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁN ALAPULÓ
SZÁMÍTÓGÉPES SZAKÉRTŐI RENDSZER FELHASZNÁLÁSA
A RENDŐRI ALKALMASSÁGI ÉS BEVÁLÁS VIZSGÁLATAI
KERETÉBEN**

Szerző: *Varju Nóra*
RTF, Bűnügy-bűnügyi igazgatási szak

Konzulenseimmel folytatott kutatásom célja egy mesterséges intelligencián alapuló, számítógépes pszichológiai szakértői rendszer létrehozása, mely képes differenciálni a személyek között stressztűrő-képesség szempontjából, és amely alkalmas a már meglévő vizsgáloeljárasok kiegészítésére, kiváltására a fegyveres testületek alkalmasság- és beválásvizsgálatai során.

Feltevésünk szerint a kifejlesztés alatt álló új rendszer képes lesz kiválogatni az extrém fizikai és pszichés megterhelésekkel való megküzdésre leginkább alkalmas személyeket.

A kutatás első fázisában, melyet OTDK dolgozatom tartalmaz, explorációs vizsgálatokat végeztem el, hogy bebizonyítsam, a majdan kifejlesztésre kerülő rendszer alapját képező Többdimenziós rajzteszt alkalmas a stressztűrő-képesség szempontjából differenciálni a személyek között. A szignifikancia vizsgálatokat a rajzteszt tartalmi kategóriái és egy, a megküzdési képesség mérésére már bevezetett, valid papír-ceruza teszt (Oláh-féle PIK) mérési skáláinak pontszámai között végeztem el.

A kutatás második fázisában kerül sor a rendszer tényleges kifejlesztésére, majd a harmadik fázisban, melyet OTDK prezentációm fog tartalmazni, a rendszer tesztelését végzem el.

Konzulensek: Kirády Attila, főiskolai tanársegéd
Dr. Vass Zoltán, PhD, egyetemi adjunktus

PERCEPCIÓK A KLÍMAVÁLTOZÁSRÓL

Szerző: *Veres Viktória*

ZMNE KLHTK, Biztonság- és védelempolitikai szak, MSC

A minket körülvevő globális dinamizmus számos pozitívummal járul hozzá életünkhöz, ugyanakkor egyre erősebben érnek minket a negatív hatásai is. A klímaváltozás az egyik legnagyobb fenyegetés az emberiségre nézve attól függetlenül, hogy emberi tevékenység okozza vagy természetes folyamat útján történik. Nemzetközi, nemzeti, helyi és egyéni szinteken is fel kell lépünk a globális klímaváltozás ellen.

Magyarország, mint az Európai Unió tagja már eddig is sokat tett a környezet és klímatudatos politikák kialakításáért és implementálásáért. A gyorsan változó környezet menedzselése lehetetlen a emberek gondolkodásmódjának és magatartásának megváltoztatása nélkül. A siker kulcsa az egyének kezében van. Hiába vannak nemzetközi keretegyezmények, nemzeti tervek, helyi szabályozók, ha a lakosság érzéketlen a Föld védelmének és hosszú távú fenntartható életmódunk ügyében.

Ennek ellenére eddig kevés (közvélemény) kutatás foglalkozott ezzel a témával. Dolgozatomban az idén tavasszal készített és nyáron kiértékelt kutatásom eredményeit ismertetem, valamint összehasonlítom az EU által frissen megjelentetett, az európaiak klímaváltozáshoz való hozzáállását vizsgáló kutatással. A kérdőíves felmérésemet a Rendőrtiszti Főiskola és Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem hallgatói töltötték ki, az ő válaszaikat helyezem el az EU átlag, a régiókn és a magyar válaszadók eredményei között.

Konzulens: Dr. habil. Kiss Zoltán László alezredes, egyetemi docens

PERIFÉRIÁN A BELVÁROSBAN (HAJLÉKTALANSÁG BUDAPESTEN)

Szerző: *Varga Judit*
RTF, Bűnügyi szak

Dolgozatomban a hajléktalanság mint egyre inkább terjedő társadalmi jelenség problémájával foglalkozom. Röviden vázolom a hajléktalanság fogalmát, a hajléktalanná válás okait, valamint az ehhez az életmódhoz kapcsolódó bűncselekményeket. A dolgozat túlnyomó részében azonban a saját magam által készített kérdőív eredményét taglalom részletesen, diagramok, táblázatok segítségével.

A kérdőív alapján, a személyes beszélgetések során 63 kérdést tettem fel hajléktalan embereknek. Rákérdeztem például a családi viszonyaikra, a volt és jelenlegi munkájukra ill. kereseti lehetőségeikre, a hajléktalanná válásuk okaira, mindennapjaikra, a „szociális háló” működésére, a magánszemélyekkel, a civil szervezetekkel és a rendőrséggel kapcsolatos tapasztalataikra. A kérdőíveket a Nyugati pályaudvar, a Keleti pályaudvar, és a Blaha Lujza tér közvetlen környékén készítettem. Felmérésem célja az volt, hogy egy meghatározott területen, a főváros központi részein élő hajléktalanok csoportjának szokásait, életviszonyait, lehetőségeit megismerjem, belelássak a helyzetükbe és azokat bemutassam.

Konzulens: dr. habil. Kozáry Andrea, főiskolai tanár

ROMÁK A BÖRTÖNBEN (ROMA SZÁRMAZÁSÚ FOGVATARTOTTAK SZUBKULTURÁLIS SAJÁTOSÁGAI)

Szerző: *Balogh Zsolt*
RTF, Rendészeti - igazgatási szak

Dolgozatom írásának motiválója egyrészt a büntetés-végrehajtási intézetekben tapasztalható roma népesség általi felülreprezentáltság okainak keresése, másrészt egy megismerési készlet volt. Választ akartam találni arra is, hogy mennyi lehet az igazság, a roma-kérdésben gyakran szélsőségektől sem mentes, cigányokról szóló hírekben.

A romákkal létesített interakciók során megbizonyosodtam arról, hogy általában az enyémtől teljesen eltérő értékrendet képviselnek. Nem jobbak, vagy rosszabbak, mint bármelyik nem roma ember, csak alapjaiban más az életről alkotott elképzelésük. Ez az elképzelés pedig nemcsak az én értékrendemmel ütközik, hanem az általánosan elfogadottal is. Talán ennek eredménye a romák nagy aránya a fogva tartottak között. De, mint a dolgozat is mutatja, a szakadék a két értékrend között akkora, hogy annak átívelése, akár csak egy keskeny híddal való összekötése is rendkívül nehéz feladat. Olvasmányaim, tapasztalatom és kutatásom eredményeként arra következtetésre jutottam, hogy a cigányok világa napjainkban is zárt közössége(ke)t jelent, melyet nem megnyitnak az integrációs kísérletek, csupán egy-egy tagot kiemelnek, az integrálni kívánt népcsoportot pedig helyben hagyják.

A dolgozat új megközelítésben mutatja be a romák büntetés-végrehajtásbeli helyzetét. Tíz fogvatartott, két felügyelő, és két szociális segédelőadó közreműködésével végzett interjúk alapján keresem a romák börtönökben való felülreprezentáltságának okait. Fogvatartotti interjúalanyaim 20 és 42 év közötti romák voltak, tehát születési idejük az 1960-as évek közepe és a rendszerváltás ideje közé esik. Az interjúk összevetése során a fogvatartott romák életútjában olyan egyező sarokpontokat találhatunk, amely új, merész, de még inkább gondolatébresztő végkövetkeztetésekkel fejeződik be. Az interjúk az egyes személyek életútját a születéstől a büntetés-végrehajtási intézetig követik végig.

Konzulens: Dr. Tarján Gábor, főiskolai docens

VÉDELEMIGAZGATÁS

**A KATASZTRÓFAVÉDELMI LAKOSSÁGFELKÉSZÍTÉS ÚJ
ASPEKTUSAI, AVAGY MIKÉNT HAT A LAKOSSÁG
FELKÉSZÜLTSEGE, ILLETVE A
KATASZTRÓFAPSZICHOLOGIA ALKALMAZÁSA
AZ EMBEREI ÉLET MEGÓVÁSÁRA
VESZÉLYHELYZETEKBE**

Szerző: *Schmidt Petra hallgató*
ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatás szak

Kifejezetten aktuálisnak, és fontosnak tartom a katasztrófavédelmen belül a lakosságfelkészítés szerepének további növelését és köztudatba integrálását, valamint ehhez a gyakorlati pszichológiai ismeretek alkalmazását, mind a felkészítés mind az áldozatok utógondozásának időszakában.

Véleményem szerint, ha a lakosság katasztrófavédelmi felkészültsége, pszichológiai kultúrája szélesebb körűvé és tudatosabbá válik, az egyénben kialakul a megelőzési kultúra, valamint a biztonságtudat, ami az ifjabb generációnak is átadva, megtanítva, alkalmazni képes tudáshoz, alkalmazni képes magatartási formákhoz vezet. Ezek elsajátítása esetén az egyén magatartása pánikmentes, ön- és életmentő.

Ha minden ember ismerné a veszélyhelyzetekben tanúsítandó magatartási normákat, illetve teendőket, csökkenthető lenne a kockázat, elkerülhetővé válna a pánik kialakulása, könnyebbé, gördülékenyebbé válna, valamint csökkenne a mentés, védekezés időtartama.

Pályamunkámban igyekszem reálisan, a mai magyarországi viszonyoknak megfelelően bemutatni, hogy miként hat a lakosság felkészületlensége a katasztrófaellenes védekezésre, illetve a katasztrófapszichológia alkalmazása az emberei élet megóvására veszélyhelyzetekben.

Célom a pályamunkámmal a figyelem felkeltése egy olyan problémára, mely orvoslása mindannyiunk érdeke.

Konzulensek: Ambrusz József pv. alezredes
Prof. Dr. Bolgár Judit nyá. ezredes, egyetemi tanár
Szabó Lajos ezredes

A KRITIKUS INFRASTRUKTÚRÁK VESZÉLYES ANYAGOKKAL SZEMBENI VÉDELME, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KÖZLEKEDÉSI ÉS VÍZHÁLÓZATOK VÉDELMÉRE

Szerző: *Mészáros Katalin Éva*

ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

Napjainkban a kritikus infrastrukturális elemek ellen tervezett, illetve végrehajtott terrorcselekmények száma világszerte növekvő tendenciát mutat. Ezen terrorakciók egyre alacsonyabb költségen és rendkívül változatos eszközökkel – köztük a veszélyes anyagok széles spektrumával – végrehajthatók, miközben hatékonyságukból nem veszítenek. Az új kihívások jelentette feladatok összetettsége, fontossága miatt kiemelkedően jelentősek a terrorizmus elleni harc feladatai, a terrorcselekményekkel kapcsolatos stratégiák kidolgozása, folyamatos fejlesztése, a megelőzési tevékenységgel kapcsolatos képzések, védelmi tervek, a nemzetközi együttműködés folytonossága, valamint a terrorcselekmények következményeinek felszámolásához szükséges hatékony reagáló képességek, és a felkészültség fejlesztése.

A dolgozat bemutatja a kritikus infrastruktúrák üzemeltetőinek, valamint az illetékes hatóságok felkészültségét a terrorcselekmények elleni védekezésre, ezen belül részletesebben, a veszélyes anyagok jelentette kockázatokra a közlekedési infrastruktúra és a vízhálózat védelme területén. Összefoglalja a már megoldott, vagy még megoldásra váró nemzeti – esetenként nemzetközi – szintű szabályozási problémákra, valamint rámutat a szolgáltatók, és hatóságok előtt álló felelősségteljes tevékenységekre, és kötelezettségekre, melyek nemzeti és nemzetközi összefogást egyaránt igényelnek mind az állampolgárok egészségének, életének, mind pedig a szolgáltatások zavartalan működésének biztonsága érdekében.

Konzulens: Dr. Földi László mk. alezredes, egyetemi docens

A VÁLLALATBIZTONSÁGRÓL ÁLTALÁBAN

Szerző: *Szőke Mercédesz*

ZMNE BJKMK, Had- és biztonságtechnikai mérnök szak

A latin „sine cura” (gond nélkül) kifejezésből származó biztonság szó története rendkívül összetett. Az átlagpolgár általában először a szociális biztonságra, illetve a közbiztonságra gondol e szó hallatán. A szociális biztonság általában az egészség- és nyugdíjbiztosítási jogosultsághoz, a társadalmi igazságosság ügyéhez és a megélhetést garantáló munkahely biztonságához kapcsolódik, a közbiztonság a társadalmi együttélés belső rendjéhez (az egyes ember életének, személyének, javainak és jogainak biztosításához), a nemzetközi biztonság pedig a hatalmi politizálás hagyományaiban gyökerezik. A biztonság fogalma felértékelődött mind a társadalom tagjai, mind pedig a gazdasági élet szereplői körében. A gazdasági élet szereplőinek többsége nincs felkészülve arra, hogy a sérelmükre elkövetett bűncselekményeket megelőzze, vagy az okozott károkat minimalizálja.

A biztonságvédelem egy nagyon komplex fogalom, melybe beletartozik a személy- és vagyónvédelem, objektumvédelem, rendezvénybiztosítás, elektronikai védelem, távfelügyelet, mechanikai védelem, pénz- és értékszállítás, információvédelem, magánnyomozás, titok és titoktartás, valamint a lehallgatás és lehallgatás elleni védelem.

A biztonságra több területen is szükség van, mint pl. a kórházakban, a különböző vállalatokban, a bevásárlóközpontokban stb. Ez a biztonság másik csoportosítása, mellyel most idő hiányában nem tudtam foglalkozni, de későbbiekben szeretném tanulmányaimat főként a kórházak és a bevásárlóközpontok biztonsága irányába elvinni.

Konzulens: Kolossa Sándor

KRITIKUS INFRASTRUKTÚRA VÉDELEM AZ EURÓPAI UNIÓBAN ÉS MAGYARORSZÁGON

Szerző: *Bonnyai Tünde*

ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

Pályamunkámban a jelenleg is folyamatban lévő kritikus infrastruktúra védelemmel kapcsolatos, a közelmúltban és napjainkban zajló uniós folyamatokat mutatom be. Kutatásaim az első Európai Tanács általi, terrorizmus elleni harcral kapcsolatos ülés és az európai kritikus infrastruktúrákkal kapcsolatos irányelv kiadása közötti időszakban történt eseményeket fedik le.

Dolgozatomban az infrastruktúrák kialakulásának, fejlődésének és jelentőségük növekedésének tükrében arra törekszem, hogy igazoljam, veszélyeztettségük valós dimenziójú, védelmük szüksége pedig létfontosságú a mindennapok emberének is.

Az Európai Unió felismerés körülményeit, valamint a 3 évvel ezelőtt kezdődő egyeztetési kezdeményezések bemutatását szükségesnek tartom ahhoz, hogy egy tagállam – jelen esetben Magyarország – kötelezettségeit és feladatait vázolni lehessen. Az uniós folyamat legfontosabb kérdésköreit – úgy, mint jogi szabályozás, kialakítási mechanizmus, eljárási módszerek és végrehajtás – részletesen is kifejtem.

A tagállami szerepvállalás lényeges mozzanatait a magyar törekvéseken és meglévő intézkedéseken keresztül mutatom be, amely kétség kívül példaként is állítható a többi tagállam elé. Hazánkban a védelmi igazgatási szféra lassan 2 éve folyamatosan foglalkozik a kérdéssel és várja az uniós rendelkezéseket és ajánlásokat, melyek alapján bevezetheti azokat az intézkedéseket, amelyek a kritikus infrastruktúrák közvetlen védelmét hivatottak biztosítani. A folyamat rendkívüli időigényessége miatt Magyarországon alig fél éve került kiadásra az első kormányrendelet, amellyel azonban lassan, de láthatóan elkezdődött a feladatok adoptálása.

Konzulens: Dr. Locher Barbara

TERRORIZMUS A MAGYARORSZÁGI VÉDELEM IGAZGATÁS TÜKRÉBEN

Szerzők: Szloján Katalin ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak
Balog Diána ZMNE BJKMK, Védelmi igazgatási szak

A terrorizmus napjaink egyik legnagyobb kihívását jelenti a nemzetközi közösségek számára és így természetesen meghatározó szerepet játszik Magyarország politikájának alakításában is. Magyarország elítéli a terrorizmus minden formáját, tekintet nélkül annak céljára. A terrorfenyegetettség az egyes embereket éppúgy érinti, mint az egész társadalmat, így minden ország – köztük hazánk – alapvető kötelessége, hogy támogassa a terrorizmus elleni harcot.

Ennek érdekében működtetni kell azokat a szervezeteket, amelyek képesek biztonságot nyújtani az állampolgárok számára. Rendelkezni kell azokkal a tervekkel, amelyek alapján egy esetleges terrorista támadás esetén a szükséges feladatok végrehajtásra kerülnek. Ezeket a feladatokat a védelem igazgatás területén több szervezet, különféle apparátusok hivatottak végrehajtani.

Kiemelkedő szerepük van a terrorizmus elleni megelőző, és egy váratlan támadás esetén a konkrét szervezési és gyakorlati feladatok végrehajtásában a nemzetbiztonsági szervezeteknek, a rendőrségnek és a polgári védelem teljes rendszerének.

Elmondható, hogy Magyarország a jelenlegi terror fenyegetettségéhez megfelelő felkészültséggel rendelkezik. Azonban ez az állapot soha sem mondható állandónak. Rugalmasnak és befogadó-képesnek kell lenni a megújuló kihívásokkal szemben, mert csakis így védhető meg hazánk és így biztosítható a biztonság és a békesség az ország polgárai számára.

Konzulensek: Dr. Kobilka István ezredes
Dr. Horpácsi Ferenc r. alezredes

VÉDELMI IGAZGATÁS SZEREPE, FELADATAI EGY INTÉZMÉNY ÁLTAL SZERVEZETT RENDEZVÉNYEN BELÜL

Szerző: *Károlyi Médea*
ZMNE-BJKMK, Védelmi igazgatás szak,

A TDK munkámban szemléltetett közoktatási intézmény tervezett összevonása során feltárt civilizációs problémák a közigazgatási rendszer kialakított hiányosságaira utal. A közgyűlés döntése nem teljeskörű információon alapult. Fontosnak tartom bemutatni a dolgozatomban a társadalomra vonatkozó biztonság és védelmi igazgatás fogalomrendszerét, valamint a helyileg kialakított konkrét védelmi bizottság működési rendszerét. A védelmi igazgatás feladati és szerepe konkrétan megjelenik az összevonásra tervezett intézmény által szervezett rendezvényen. Az állampolgárok rendezvényre bejelentett békés tüntetését rendbontás és jégeső zavarta meg. A rendezvényen történt szerencsétlen eseményeket rendőri biztosítással oldom fel.

Konzulens: Dr. habil Horváth László, egyetemi docens